

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2020.
március

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

ÉPÍTÉS Z

269

*Budakeszi Kerekmező Általános Iskola
Tervező: Turi Attila*

Fotó: Dénes György

FÓKUSZBAN A KAMARA

RENDKÍVÜLI INTÉZKEDÉSEK A KIHIRDETETT VESZÉLYHELYZET MIATT

ÉPÍTÉSZETI SZERZŐI JOGI NYILVÁNTARTÁS

ÉPÍTÉSÜGYI ÉS ÉPÍTÉSFELÜGYELETI HATÓSÁGOT ÉRINTŐ HATÁSKÖRI VÁLTOZÁSOK

AZ ÉPÍTÉSZ (IS) EMBER

DÍJAZOTT SZAKMAGYAKORLÓK MÁRCIUS 15-E ALKALMÁBÓL

SAINT-GOBAIN HUNGARY

ISOVER
SAINT-GOBAIN

Hőszigetelő,
akusztikai és tűzálló
ásványgyapot
szigetelések.

RIGIPS
SAINT-GOBAIN

Gipszkarton
rendszerek, gipsz
alapú glettek
és vakolatok,
kazettás és akusztikus
álmennyezetek,
speciális tűzvédelmi
és hűtő-fűtő
rendszerek.

weber
SAINT-GOBAIN

Homlokzati és
hidegburkolási
rendszerek,
műszaki habarcs
megoldások,
aljzatrendszerek,
épületszigetelés,
hidegburkolás.

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei	
Ajánló	2
Rendkívüli intézkedések a kihirdetett veszélyhelyzet miatt – 2020. III. 11.	3
Területi Elnökök Testületének ülése Budapesten	3
Államtitkári látogatás a MÉK-ben	3
Fókuszban a Kamara	
Építészeti Szerzői Jogi Nyilvántartás	4
Változás az energetikai tanúsítói tevékenység továbbképzésében	4
Szakmai programok hozzájárulási alapjának szabályozása	4
Lakóépületek építésének egyszerű bejelentése – Mintaszerződések	6
TU – Technológiai Utasítás, MMT – Mintavételi és Megfelelőségigazolási Terv	7
Építésügyi és építésfelügyeleti hatóságot érintő hatásköri változások 2020. március 1-től	8
Beszámoló az Építési Műszaki Szabályozási Bizottság és a Műszaki Szabályozási Bizottság munkájáról és az újonnan bevezetett irányelvekről	8
Építészeti közélet	
Az építész (is) ember	10
Kampis Miklós (1935–2020)	12
Építészeti körkép	
Az udvar csendje	20
Stúdió – Műhely	
CAN Architects – egy fiatal győri tervezőcsapat	22
Kulturális híradó	
Sikersztori, vagy egy újabb elveszített érték	26
Díjazott szakmagyakorlók Március 15-e alkalmából	28
Könyvajánló: Bedécs Sándor belsőépítész	28
Bauhaus 101	31

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 269. szám | 2020. március

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Máttyás
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318 2944,
(06-30) 4730 391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964 9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

Ajánló

Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

Köszöntünk minden Közlönyolvasót a 2020. évi 2. lapszám elején a Közlöny szerkesztői nevében.

A **MÉK hírek** rovatban beszámolunk a MÉK aktuális híreiről, történéseiről. Hírt adunk a dr. György István államtitkár és Füleky Zsolt helyettes államtitkár látogatásáról a MÉK-ben, melynek során tájékoztattuk vendégeinket a Kamara helyzetéről, terveiről. Ugyancsak beszámolunk a Területi Elnökök Testületének 2 napos üléséről, melynek fő témája a stratégiaalkotás, a Kamara szervezeti és működési modelljének elemzése volt.

Jelen Közlöny **Fókusztemája** a CONSTRUMA, a nemzetközi építőipari kiállítás lett volna, amit a lap nyomdai előkészítése közben töröltek (a kiállítás új időpontja június 10-14.). Furcsa dolog, amikor egy járvány a mindennapjainkba szól bele, de reméljük, hogy minden olvasót kárpótolni tudunk az új fókusztemával, amely: a Kamara. Több cikkben nyújtunk bepillantást a szakmagyakorlás aktuális kérdéseibe, írunk a szerzői jogi nyilvántartásról, a készülő műszaki irányelvekről, az egyszerű bejelentéshez kapcsolódó mintaszerződésekről, az építésügyi és építésfelügyeleti hatóságok átszervezéséről, a kiviteli tervekhez kapcsolódó technológiai utasítások és a minőségi és mintavételi tervek témájáról, valamint a beruházáslebonyolítás-tanúsítás kérdéseiről. Ebben a rovatban olvashatunk a legutóbbi küldöttgyűlésen bemutatott szakmai programok hozzájárulási alapjának szabályozásáról is, amely reményeink szerint sok értékes program megvalósításának elősegítője lesz.

A **Stúdió-Műhely** rovat, mint ahogy az első számban is jeleztük, jellemzően fiatal, vagy majdnem fiatal építészcsapatok,

cégek bemutatását hivatott szolgálni. Ebben a számban egy feltörekvő és sikeres győri építészcsapat, a CAN Architects Iroda mutatkozik be. Ambíciózus, tehetséges fiatalokról olvashatunk, sok érdekes és értékes gondolattal. Az urak magasra tették a lécet mind a bemutatkozás, mind az építészeti minőség tekintetében!

Építészeti közélet rovatunkban interjút olvashatnak a Hajdú-Bihar Megyei Építész Kamara leköszönő elnökével, Pecsenye Bélával, bemutatva az embert az elnök mögött. Érdekes és tanulságos megismerni egy sikeres területi kamara működését, rálátni arra, hogy mik mozgatják azokat az embereket, akik aktivizálják magukat egy terület vagy a szakma képviselőjében.

Nekrolóiban búcsúzunk a nemrégiben 85 éves korában elhunyt Kampis Miklóstól, akinek élete összekapcsolódott a Kamarával.

Könyvajánló rovatunkban szíves figyelmükbe ajánljuk a Magyar Belsőépítészek bemutató sorozat 5. kötetét, amely Bedecs Sándor belsőépítész munkásságát mutatja be.

Kulturális híradó rovatunkban a Győr-Moson-Sopron Megyei Területi Kamara által szervezett kirándulás kapcsán igyekszünk kedvet csinálni egy, a Bauhaus-centenáriumhoz kapcsolódó utazáshoz, hogy megismerhesse minden érdeklődő mindazt, amit a Bauhaus jelent. Senki ne várjon mélyen szántó építészettörténeti elemzést a Bauhausról, ugyanakkor reményeink szerint a cikk elolvasása után mindenki azonnal utazást kezd szervezni!

Ugyancsak itt mutatunk be egy kevesek által ismert műemléket is a közelmúltból. Ivánka András győri Orvosi Klubja egy méltatlanul kevés ismertséget és elismertséget kapott épület, amely bár műemlék, mégis pusztulóban van. A cikkben olvashatunk az épület múltjáról, jelenéről és a reményeink szerinti jövőjéről is. Ha az épület megmenekül, és ráadásul az építész, az épített környezet népszerűsítését szolgáló funkciót kap, akkor van remény... ha maradandót nem is alkotunk (azt megtette Ivánka András), de olyan örökséget hagyunk magunk után, amire büszkék lehetünk mi is, és ez a Területi Kamara által kezdeményezett értékmentő munka indokolja azt, hogy ebben a rovatban írjunk róla.

Ebben a rovatban számolunk be a 2020. évben március 15-e alkalmából kitüntetett szakmagyakorlók díjairól. Gratulálunk minden díjazottnak!

Építészeti körkép rovatunkban bemutatjuk Turi Attila Kerekmező Iskoláját. Egy magas építészeti minőséget képviselő épületről olvashatunk a szerzőtől elvárt és megszokott stílusban. Mindenkinek ajánljuk a cikket, de legfőképp az épület megtekintését!

Továbbra is arra biztatunk mindenkit, hogy vegyen részt abban a közös munkában, aminek célja, hogy az építészetet, az épített környezetet visszahozzuk a társadalmi közbeszédbe! Ehhez az kell, hogy bemutassuk az értékeinket, beszéljünk mindarról, ami fontos, ami utánunk marad. Éppen ezért várunk önköztől, az olvasóktól, a kollégáktól minden értéket jelző, bemutató megnyilvánulást!

*Tutervai Máttyás
MÉK-alelnök, főszerkesztő*

Rendkívüli intézkedések a kihirdetett veszélyhelyzet miatt – 2020. III. 11.

A Kormány 2020. március 11-én életbe léptetett veszélyhelyzet kihirdetését követően a Magyar Építész Kamara március 13-tól a beszámoló, jogosultsági vizsgák, előbbieik felkészítését szolgáló konzultációk, továbbá a MÉK által szervezett tan-

termi szakmai és kötelező továbbképzések megtartását – a Kormány intézkedéseinek a szellemében, annak megfelelően – felfüggesztette.

A Kamara mindent megtesz annak érdekében, hogy szakmagyakorlóinkat a tevékenységük

folytatásában az elmaradt képzések és vizsgák a kialakult vis maior helyzet miatt ne érintsék hátrányosan, így türelmi időt vezetünk be. Ennek részleteiről elektronikus és közösségi felületeinken adunk folyamatos tájékoztatást.

Területi Elnökök Testületének ülése Budapesten

A Területi Elnökök Testülete 2020. március 4-5-én a Budapesti Építész Kamara szervezésében és meghívására Budapesten tartotta 2 napos ülését.

Az ülés során a területi építész kamarai elnökök és a MÉK elnöksége áttekintette a Kamarát és az építészetet érintő aktuális kérdéseket. A napirendnek megfelelően a Tanács folytatta a Kamara stratégiáját feldolgozó, megalkotó munkát,

különös tekintettel a Kamara szervezeti felépítésére, eredményes gazdálkodására vonatkozó kérdésekben. Ezen túl megvitatták a szakmai programok hozzájárulási alapjának szabályozásával és a tanúsítási szabályzat megalkotásával kapcsolatos teendőket.

A következő TET-ülésre a Területi Elnökök néhány fős munkacsoportja a Kamara céljait, feladatait megfogalmazó, rendszerező vitaanyagot készít,

és ennek tárgyalásával folytatódik majd a kamarai stratégiaalkotás.

A Budapesti Építész Kamara szervezésében Szabó Levente DLA-építésztervező bemutatta a TET helyszínéül szolgáló régi budai városháza – Bölcs Vár – épületrekonstrukciót, amely 2019-ben elnyerte a Budapest Építészeti Nívódíjat.

Államtitkári látogatás a MÉK-ben

2020. február 19-én dr. György István, a Miniszterelnökség új államtitkára és Füleky Zsolt helyettes államtitkár meglátogatta a Magyar Építész Kamarát.

Az egyeztetésen részt vevő Hajnóczy Péter MÉK-elnök, valamint a MÉK alelnökei tájékoztatták a vendégeket a Kamara munkájáról, a Kamara aktuális feladatairól, javaslataikról az alábbi főbb kérdésekben:

- ▶ stratégiai együttműködési megállapodás felújítása,
- ▶ a jogszabályalkotás, véleményezés során szükséges együttműködés megerősítése,
- ▶ egységes jogszabály- és szabályzatértelmezések elősegítése,
- ▶ az egyszerű bejelentést érintő jogszabályok

megváltoztatása (tervezői művezetés, e-napló, biztosítás),

- ▶ Építési Hatóságok, Építésfelügyelet, a főépítések és a MÉK együttműködésének jogszabályi feltételrendszerének kialakítása,
- ▶ nagyobb nyilvánosság biztosítása a jogalkotó számára az Építész Közlönyben és a honlapon,
- ▶ a Design & Build rendszerének visszaszorítása a magasépítés területén,
- ▶ a BIM értelmezése, a „közös nyelv” létrehozásának elősegítése és oktatása,
- ▶ az építészeti minőség súlyának erősítése a közbeszerzési eljárásokban,
- ▶ a Beruházási Folyamatok Rendszerének alkalmazása, jogszabályi megerősítése,
- ▶ a Tervezői Szolgáltatások Rendszerének alkalmazása, jogszabályi megerősítése,

- ▶ a Településképi Rendeletek, TAK-ok utógondozása,
- ▶ a Főépítési hálózat megerősítése,
- ▶ betekintési lehetőség biztosítása az ÉTDR-be és az e-naplóba a szakmai minőség biztosítása, a szakmafelügyeleti feladatok elláthatósága érdekében,
- ▶ a MÉK szerepe a szakszerűség terén.

A résztvevők egyetértettek a folyamatos konzultáció szükségességében, ennek érdekében a Kamara képviselői ismételten kifejezték együttműködési készségüket az építészettel, az építészettel és az épített környezet védelmét érintő kérdésekben, mellyel kapcsolatban nyitottságukat jelezték a Miniszterelnökség képviselői.

Építészeti Szerzői Jogi Nyilvántartás

Az építészeti alkotásokhoz kapcsolódó **szerzői vagyoni jogokról 2019. december 31-től az Építészeti Szerzői Jogi Nyilvántartásban lehet tájékozódni**. A 2020. január 1-jét követően megkötött tervezési szerződések szerzői jogai az Országos Építészeti Nyilvántartás keretében működő adatbázisba **az építető és a tervező közös építészeti jogi nyilatkozatával kerülnek be**.

2019. december 31-től az építészeti-műszaki tervdokumentációkhoz és az ezek alapján megvalósult épületekhez, építményekhez kapcsolódó szerzői vagyoni jogokat a Lechner Tudásközpont által létrehozott és vezetett új adatbázis tartja nyilván a Miniszterelnökség Építészeti és Építészeti Helyettes Államtitkársága szakmai felügyelete mellett. Az Építészeti Szerzői Jogi Nyilvántartás

(ÉSZJNY) az Országos Építészeti Nyilvántartás (OÉNY) keretében működik, összhangban az Építési Törvény megfelelő rendelkezéseivel.

A nyilvántartásban egyszerűen és gyorsan lehet tájékozódni a szerzői jogi oltalom alá eső építészeti alkotások jogosultjainak adatairól, ez pedig lehetővé teszi, hogy az építési beruházások megfelelő szakmai garanciák mellett, az építészeti követelményeknek megfelelően, szerzői jogi viták nélkül valósuljanak meg.

A 2019. december 31. előtt létrejött építészeti alkotások esetében bárki, aki a tervvel, az épülettel, építménnyel kapcsolatban szerzői jogokat gyakorol, önkéntesen nyilatkozhat a művön fennálló szerzői vagyoni jogi jogosultságáról, a 2020. január 1-jétől aláírt tervezési szerződések esetében

azonban az építetőnek és a tervezőnek közösen kell nyilatkoznia a szerzői vagyoni jogokra vonatkozó adatokról.

A kötelező és az önkéntes építészeti szerzői jogi nyilatkozatot **2019. december 31. és 2020. december 31. között egyelőre papíralapon, az e-epites.hu oldalról letölthető formanyomtatványon kell benyújtani személyesen, meghatalmazott képviselő útján vagy postai úton (utóbbi esetben a dokumentumot legalább teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, például két tanú aláírásával)**. Az Építészeti Szerzői Jogi Nyilvántartás teljes körű elektronikus nyilvántartása 2021. január 1-től lesz elérhető.

Forrás: www.lechnerkozpont.hu

Változás az energetikai tanúsítói tevékenység továbbképzésében

Tisztelt Szakmagyagorlók!

A 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 2020. január 1. napján hatályba lépett módosításával a jogalkotó **módosította az energetikai tanúsítói tevékenység folytatására vonatkozó előírásokat** oly módon, hogy minden szakmagyagorlónak egységesen **kötelező és szakmai továbbképzési kötelezettséget írt elő**.

Tekintettel arra, hogy a jogszabály nem rendelkezik az átmeneti rendelkezésekben a módosítások alkalmazásáról, ezért a MÉK elnöksége 2020. január 17-i ülésén a Magyar Mérnöki Kamarával egyeztetve, azzal egyetértésben egyhangúlag

szakmai állásfoglalást hozott a végrehajtás eljárásrendjéről: „A szakmai továbbképzésre 2020. januárjától újonnan kötelezett energetikai tanúsítók, amennyiben 5 éves továbbképzési periódusuk 2020 folyamán jár le, eltekint a szakmai továbbképzési pontok teljesítésének igazolásától. 2021 január 1. napja után lejárat jogosultságok esetén a továbbképzési időszak szakmai továbbképzésre kötelezett időszakára vonatkozóan összességében időarányosan kell a továbbképzési kötelezettséget teljesíteni, tehát 2020-ra vonatkozóan 4 pontot, onnan pedig a „negyedéves szabály” alkalmazásával (eltelt negyedévenként

1 pont számítandó). *Felkéri a továbbképzési szakértői testületet, hogy a Szakmai továbbképzési szabályzat tárgyira vonatkozó módosítási javaslatát a májusi küldöttgyűlésre jóváhagyásra készítse elő.*”

Kérjük, hogy az érintettek az energetikai tanúsítói tevékenységre vonatkozó továbbképzési időszak alatt fentiek figyelembevételével teljesítsék a szakmai továbbképzésüket.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a továbbképzés elmulasztása a szakmagyagorlási tevékenység megtiltását vonja maga után!

Szakmai programok hozzájárulási alapjának szabályozása

A Magyar Építész Kamara 2019. decemberi küldöttgyűlése a költségvetés elfogadásával egyidejűleg elfogadta, illetve támogatta, hogy a MÉK a költségvetésében a tagság részéről jelentkező, az építészeti, a kamarához tartozó szakterületeket (építészeti, műemlékvédelem, belsőépítészeti, táj- és kertépítészeti, településtervezés, területrendezés, tűzvédelem) népszerűsítő, a szakmagyagorlást segítő, a szakmagyagorlók munkáját bemutató, dokumentáló, az építészeti összetartozását erősítő szakmai feladatok megvalósítására egy hozzájárulási alapot hoz létre. Ez egy olyan hozzájárulási alap, amely a szakmai munkát hivatott támogatni, amely segítségével a MÉK a tagdíjmelésből származó többletbevétel olyan szakmai rendezvények, kiadványok, programok támogatására fordítja vissza, amiből a Kamara tagja tud profitálni.

A MÉK elnöksége kidolgozta az erre vonatkozó szabályozást, melyet a 2020. március 4-i Területi Elnökök Testülete ülésén is bemutatott.

Ennek megfelelően a felhasználási területnek, szakmai feladatnak az építész szakmát érintőnek – könyvkiadás, tanulmánykészítés, rendezvény, kiállítás szervezés, szakmai díj stb. – kell lennie, amely szélesebb körű (regionális, országos) érdeklődésre tarthat számot.

A hozzájárulási alap kizárólag pályázat útján igényelhető.

A hozzájárulásra pályázók köre:

- ▶ területi építész kamarai tagok,
- ▶ területi építész kamarák.

A hozzájárulási alap összege minden évben a MÉK költségvetésében kerül meghatározásra. 2020-ban ez a keret 20 000 000 Ft, melyet két fordulóban lehet megpályázni.

Az első forduló beadási határideje: 2020. március 13. (péntek).

A második forduló beadási határideje: 2020. június 15. (hétfő).

A pályázat részletes feltételei a MÉK honlapján olvashatóak.

Arra biztatjuk tagjainkat és a Területi Kamarákat, hogy megfelelő program esetén éljenek a pályázati lehetőséggel, színesítve ezáltal mind a tagoknak, mind a szélesebb közvéleménynek szánt olyan projekteket, amelyek az építészeti, az építészeti, a minőségi épített környezet népszerűsítését szolgálják!

ALUMÍNIUM TETŐ ÉS HOMLOKZAT

WWW.PREFA.HU

*A színgarancia a bevonat felületére vonatkozik, annak lepattogzására és felhólyagosodására, a garanciajegyben foglaltak szerint.

QUALITÄT
AUS ÖSTERREICH

seit 1946

Lakóépületek építésének egyszerű bejelentése

Mintaszerződések

A lakóépületek építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI. 13.) Kormányrendelet 2019. őszi módosításra került. A rendelet módosította 2019. október 24-től valamennyi egyszerű bejelentési dokumentáció munkarészeinek tartalmát, melyet a rendelet 1. sz. mellékletében részletesen szabályozott, hatályon kívül helyezve ezzel, hogy a terv műszaki tartalmát a kamarák (MÉK, MMK) szabályzatukban határozhatják meg; valamint módosította, hogy a bejelentést nem az e-naplóban (elektronikus építési napló), hanem az ÉTDR-en (Építési ügyi hatósági engedélyezési eljárást Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszer) keresztül kell megtenni.

Lényeges módosítás, ha az építető természetes személy és az építkezést saját lakhatása biztosítása céljából tervezi, tehát nem gazdasági társaság az építető és nem üzleti célból történik a lakóépület-építés, nem kötelező az alábbi szabályok betartása:

- ▶ nem kötelező az elektronikus építési napló vezetése;
- ▶ nem kötelező a bejelentéstől eltérést az ÉTDR-en előzetesen bejelenteni, dokumentálni, ha építető az ÉTDR-re feltöltött tervekől a kivitelezés folyamán el kíván térni;
- ▶ nem kötelező a tervezői művezetés;
- ▶ nem kötelező a tervezői és kivitelezői felelősségbiztosítás sem.

A Magyar Építész Kamara a Kormányrendelet megjelenését követően azonnal és határozottan megfogalmazta szakmai kritikáját és ellenérveit, mivel a módosítások nem szolgálják az építészeti és műszaki minőség biztosíthatóságát, különös tekintettel a 191/2009. (IX.15.) Kormányrendelet 12. § (6) bekezdésében foglalt, minden szakembert nélkülöző „kaláka”-kivitelezési lehetőség esetében. A Magyar Építész Kamara felhívta a tagságának figyelmét, hogy a saját felelősségük érdekében továbbra is törekedjenek és ösztönözzék megbízójukat, vezessen elektronikus építési naplót, végezzenek tervezői művezetést és kössenek tervezői felelősségbiztosítást. Dokumentáljanak minden eltérést és módosítást az ÉTDR-be feltöltött bejelentési dokumentációtól.

A kormányrendeleti módosítások miatt módosította a Magyar Építész Kamara a lakóépületek bejelentési dokumentációjának tervezési mintaszerződését. A korábbi egy mintaszerződés helyett – az építető személye (természetes személy vagy gazdasági társaság) és az építkezés célja (saját lakhatás vagy üzleti vállalkozás) szerint – két mintaszerződés került kidolgozásra.

Az I. mintaszerződés alkalmazható a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI. 13.) Kormányrendelet szerint:

- ▶ a legfeljebb 300 m² összes hasznos alapterületű új lakóépület építése esetén, amennyiben az építési tevékenységet nem természetes személy és nem saját lakhatásának biztosítása céljából végzi;
- ▶ műemlék kivételével meglévő lakóépület 300 m² összes hasznos alapterületet meg nem haladó méretű bővítése esetén, amennyiben az építési tevékenységet nem természetes személy és nem saját lakhatásának biztosítása céljából végzi;
- ▶ az előző két pontban meghatározott lakóépület építési munkáihoz szükséges tereprendezés és támfalépítés esetén, az egyszerű bejelentés dokumentációjának elkészítésére és kötelező tervezői művezetésére.

A II. mintaszerződés alkalmazható a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI. 13.) Kormányrendelet szerint:

- ▶ a legfeljebb 300 m² összes hasznos alapterületű új lakóépület építése esetén, amennyiben az építési tevékenységet természetes személy saját lakhatásának biztosítása céljából végzi;
- ▶ a 300 m² összes hasznos alapterületet meghaladó új lakóépület építése esetén, amennyiben az építési tevékenységet természetes személy saját lakhatásának biztosítása céljából végzi és az így megépült új lakóépület egy lakásnál többet nem tartalmaz;
- ▶ műemlék kivételével meglévő lakóépület 300 m² összes hasznos alapterületet meg nem haladó méretű bővítése esetén, amennyiben az építési tevékenységet természetes személy saját lakhatásának biztosítása céljából végzi;
- ▶ műemlék kivételével meglévő lakóépület 300 m² összes hasznos alapterületet meghaladó méretű bővítése esetén, amennyiben az építési tevékenységet természetes személy saját lakhatásának biztosítása céljából végzi;
- ▶ az előző négy pontban meghatározott lakóépület építési munkáihoz szükséges tereprendezés és támfalépítés esetén az egyszerű bejelentés dokumentációjának elkészítésére.

A mintaszerződések megtalálhatóak a kamara honlapján: <http://mek.hu/index.php?link=mintaszerzodesek>.

Ettől eltérő szerződéseket a Magyar Építész Kamara nem támogat.

Szalay Tihamér MÉK-alelnök

Szeretne értesülni a szakmagyakorlást érintő friss hírekről?
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

Iratkozzon fel a Magyar Építész Kamara honlapja, a www.mek.hu oldal heti e-mail hírlevelére!

TU – Technológiai Utasítás

MMT – Mintavételi és Megfelelőségigazolási Terv

Ma egy jelentősebb szolgáltatói, termelői tevékenység nem történhet minőségirányítási és minőségbiztosítási rendszer nélkül.

Ez különösen fontos az építőipari kivitelezési tevékenységnél, ami szinte mindig egyedi tevékenység, akár annak eredményét, akár a kivitelezés körülményét tekintjük. Ez azért is fontos, mert az építőipari kivitelezéssel létrehozott termék, az építmény élettartama, értéke és funkciója lényegesen nagyobb és jelentősebb, mint egy átlag terméké.

Az építőipari termék legjellemzőbb sajátossága, hogy a megrendelések a termék még nem áll rendelkezésre, nem vizsgálható, az építmény minősége csak akkor értékelhető, mikor az adott kivitelezési munka már elkészült. A hibás teljesítmény ezt követően már csak nagy költséggel, vagy nem teljes értékűen javítható.

Az építőipari kivitelezési tevékenység területén – más iparágakhoz képest – még fontosabb szerepe van a minőségirányításnak, minőségbiztosításnak, hiszen a megvalósítás több, független vállalkozás együttműködésével jön létre, minden lépése pontosan előre nem tervezhető, függ több, előre nem látható körülménytől, például az időjárástól, az együttműködő felek megbízhatóságától, amik befolyásolhatják a minőséget, a költséget, a határidőt.

A 1032/2015. (I. 31.) Kormányhatározat 4. pontja meghatározta, hogy szükséges, főleg a közepes és nagy léptékű, közpénzből, illetve európai uniós forrásból megvalósuló építési beruházások minőségének biztosítása érdekében egységes minőségbiztosítási és ellenőrzési szabályok kidolgozása.

A minőségirányítási rendszer eszközei a Technológiai Terv (TU), valamint annak részét képező Mintavételi és Megfelelőségigazolási Terv (MMT). Ezek alkalmazásával javulhat az építési beruházások minősége, ellenőrizhetősége kevesebb utólagos javítást eredményezve.

A Technológiai Tervet, illetve a Mintavételi és Megfelelőségigazolási Tervet jogszabály nem definiálja, készítését nem teszi kötelezővé, mégis egyre több, főleg közepes és nagy léptékű beruházásoknál már alkalmazzák, gyakran találkozunk vele, ezért fontos, hogy megismerjük.

Elkészült az MMT tartalmi és formai követelményeit tartalmazó Építészeti Műszaki Irányelvtervezet az ÉMI Nonprofit Kft. irányításával, de még nem hatályos. Az alábbiakban az irányelv egyes részei ismertetésre kerülnek.

Technológiai Utasítás, TU

A TU az a dokumentum, amelyet az építető megbízásából a kivitelező készít, ami összefoglalja a teljes kivitelezésre a műszaki, technológiai,

munkavédelmi követelményeket. A kivitelező szervezet az általa, vagy alvállalkozói által végzett munkákra dolgozza ki munkanemenként (pl. bontási munkák, földmunkák, szerkezetépítés, acélszerkezetek, szigetelési munkák stb.), illetve szakáganként (fűtési rendszer, szellőzés, erős- és gyengeáram stb.). Technológiai utasítás szükséges a legtöbb építési termék felhasználásához is, melyben a termék szállítója vagy gyártója által készített technológiai leírásokat a kivitelezőnek a saját adottságaira és az építési körülményekre kell igazítani. Ebben a kivitelező a saját erőforrások, a rendelkezésre álló eszközök, felkészültsége, szaktudása alapján dolgozza ki a (rész) kivitelezési technológiát. A TU-nak a kivitelezés megkezdéséig rendelkezésre kell állnia.

A TU tartalmi elemei általában:

- › munkanem megnevezése;
- › vonatkozó szabványok, műszaki előírások felsorolása;
- › a szakkivitelező bemutatása, rövid leírása;
- › a munkafolyamat és az alkalmazott technológia részletes leírása;
- › a felhasználni kívánt építési termékek felsorolása;
- › az alkalmazni kívánt gépek, berendezések, eszközök, szerszámok felsorolása, leírása;
- › a kivitelezéshez kapcsolódó műszaki dokumentációk listája;
- › a TU érvényessége, hatálya;
- › emberek, humán erőforrások felsorolása, létszám képzettség szerint;
- › a technológiához tartozó munkavédelem, környezetvédelem és tűzvédelem meghatározása;
- › az ellenőrzések és a minősítés módja, eszközei;
- › az egyedi és speciális követelmények meghatározása.

Mintavételi és Megfelelőségigazolási Terv, MMT

Az MMT az a dokumentum, amelyet az építető megbízásából a kivitelező készít a műszaki és minőségi követelmények betartása érdekében, tartalmazza az épületszerkezetekre vonatkozó megfelelőségi követelményeket, az elvégzendő vizsgálatokat és azok tervét. Az MMT-nek legkésőbb az adott szerkezet építésének megkezdéséig rendelkezésre kell állnia. Építéshelyi munkavégzés az építető vagy képviselője által jóváhagyott TU és MMT nélkül nem kezdhető el.

Az MMT célja, hogy olyan részletezettséggel legyen kidolgozva, ami alapján az építés helyszínén – további szabványok, műszaki előírások alkalmazása, számítások elvégzése nélkül – megállapítható legyen a szükséges vizsgálatok és mérések mennyisége, az elkészítendő próbatestek, próbadarabok száma, a vizsgálati eredmények értékelésének módja.

Az MMT készítése fontos és hasznos:

- › az építető számára, mert pontosan tisztázott, hogy milyen minőséget fog kapni;
- › a kivitelező számára, mert biztos lehet abban, hogy milyen dokumentumokkal igazolhatja a teljesítést;
- › a műszaki ellenőr számára, mert pontosan rögzítésre kerülnek az ellenőrzésének részletei, valamint a kivitelezői teljesítés minőségi meghatározásai.

Az MMT tartalmi elemei általában:

- › szerkezet, anyag, munkanem megnevezése;
- › vonatkozó előírások, szabványok, műszaki irányelvek;
- › előírt értékek, mérettűrés, megengedett eltérés;
- › vizsgálati módszerek;
- › vizsgálati gyakoriság;
- › vizsgálat jellege;
- › vizsgálat végzője.

Meg kell határozni a minőség-ellenőrzés dokumentálásának a módszerét, módját:

- › e-építési naplóban való bejegyzés;
- › átadás-átvételi jegyzőkönyv;
- › mérési, vizsgálati jegyzőkönyv;
- › helyszíni szemrevételezés és ehhez kapcsolódó jegyzőkönyv;
- › esetleg szakvélemény.

A fent leírtakból egyértelműen következik, hogy sem a TU, sem az MMT nem lehet a Kivitelezési tervdokumentáció része, hiszen a szükséges adatok a tervek készítői részénél még nem állnak rendelkezésre. Sem a TU, sem az MMT elkészítése nem lehet a Kivitelezési tervet készítőinek feladata, még részben sem.

A TU és az MMT elkészítését csak a kivitelező tudja megtenni, hiszen ezek a munkarészek olyan adatokat kell, hogy tartalmazzanak (kivitelezői erőforrások, rendelkezésre álló eszközök, gépek, berendezések, dolgozók létszáma, szaktudása, felkészültsége, alvállalkozók köre stb.), amik sem a tervezőnek, sem az építetőnek nem állnak rendelkezésére.

A Kivitelezési tervdokumentáció műszaki tartalmát a 191/2009. (IX. 15.) Kormányrendelet és a jogszabályi felhatalmazás alapján a Magyar Építész Kamara és a Magyar Mérnöki Kamara szabályzatai tartalmazzák. Ezek nem tartalmazzák TU- és MMT-készítési kötelezettséget.

Szalay Tihamér MÉK-alelnök

Építésügyi és építésfelügyeleti hatóságot érintő hatásköri változások 2020. március 1-től

2020. március 1-től hatályba lépő jogszabályi változások értelmében megszűnik a járásszékhely települési önkormányzat/fővárosi kerületi önkormányzat jegyzőjének építésügyi hatásköre, valamint a járási/fővárosi kerületi hivatalok építésügyi, építésfelügyeleti és örökségvédelmi hatásköre.

2020. március 1-től az általános építésügyi hatósági, az általános építésfelügyeleti hatósági és az örökségvédelmi feladatokat a fővárosi és megyei kormányhivatalok látják el, ezért a kérelmeket és beadványokat a területileg illetékes kormányhivatalnak kell címezni.

A fővárosi/megyei szintű építésügyi, építésfelügyeleti és örökségvédelmi feladatellátás szervezéséről a kormány megbízott dönt, ezért a területileg illetékes kormányhivatal ad felvilágosítást az építésügyi és építésfelügyeleti, valamint örökségvédelmi hatóság fővároson/megyén belüli kirendeltségeiről és azok feladatairól. A kormányhivatalok elérhetőségéről a <http://www.kormanyhivatal.hu/hu> oldalon tájékozódhat az érdeklődő.

Az építésügyi hatósági engedély iránti kérelmek és az egyszerű bejelentések benyújtása változatlanul az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást támogató elektronikus dokumentációs rendszerben (ÉTDR) történik. Személyes benyújtás esetén a kérelmet továbbra is a hatóságnál vagy a kormányablaknál lehet benyújtani. Az engedélyköteles tevékenységek köre változik.

Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági döntésekkel kapcsolatos jogorvoslati lehetőség is változik 2020. március 1-től. A fellebbezési lehetősége megszűnik az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokban, helyette az építésügyi és építésfelügyeleti döntések kizárólag közigazgatási per keretében támadhatók meg.

Az építésügyi és építésfelügyeleti feladatellátás átszervezésével a szakhatósági közreműködések száma lecsökken, a szakhatósági megkeresések helyett szakkérdésként vizsgálják a jogszabályi előírások teljesülését, az eljárások ügyintézési határideje 35 nappal 25 napra csökken.

Forrás: Miniszterelnökség

Beszámoló

az Építési Műszaki Szabályozási Bizottság és a Műszaki Szabályozási Bizottság munkájáról és az újonnan bevezetett irányelvekről

2016-ban az ÉMI a Lechner Nonprofit Kft.-vel kötött megállapodása alapján megkezdte az irányelvek kidolgozását. 2017. május 15-én első ülésén megalakult az Építésügyi Műszaki Szabályozási Bizottság, azóta évi 2-3 ülést tartott. Az eredetileg 7 tagú bizottság vezetője a Miniszterelnökség, tagjai a Lechner Tudásközpont (KÖFOP-pályázatnyertes), az ÉMI (mint a titkári feladatok és a feladatellátás felelőse), az MMK, a MÉK, a Katasztrófavédelem, az Atomenergia Hivatal és az MSZT. 2018-ban az ÉMSZB vezetése és ezzel az irányelvek ügye a Miniszterelnökségről átkerült az ITM-be. 2019-től az ÉVOSZ is új tagként csatlakozott.

Folyamatban van, hogy a Lechner Nonprofit Kft. honlapján jelenjenek meg az eddig elkészült irányelvek, egyelőre az ÉMI honlapján található meg az első 8 db irányelv: https://www.emi.hu/EMI/web.nsf/Pub/epitesugyi_muszaki_iranyelvek.html.

2019-ben és 2020-ban bizottsági határozattal megszavazott, bevezetett irányelvek:

1. Építésügyi műszaki irányelvek készítése.
2. Falazott szerkezetek nedvesség- és sóvizsgálata.
3. Bontott téglá minősítése újrafelhasználás előtt, bontott építőanyagok minősítése.
4. Építési-bontási hulladékok újrafeldolgozásából előállított koanyagok alkalmazásának feltételei a magasépítésben.
5. Akusztika. Helyiségek akusztikakomfortja. Követelmények.
6. Vendéglátóhelyek környezeti zajkibocsátásának minősítése.
7. Építésügyi műszaki adattár.
8. Ipari, kereskedelmi és garázsajtók és kapuk alkalmazási előírásai.
9. Építmények teherviselő talajszerkezetek helyszíni tömörítési- és teherbírási vizsgálata és értékelési szempontjai.
10. Bontott műkö, mozaik és természetes kőlapok minősítése felhasználás előtt.
11. Ipari padlók tervezési és kivitelezési szabályai.
12. Mintavételi és megfelelőségigazolási terv alkalmazása, tartalmi és formai követelményei.

13. Előregyártott vasbeton kéregfal és kéregfödém alkalmazása a szerkezettervezésben.

Az irányelvek közmegegyezéssel születnek, használatuk önkéntes, de szerződés vagy jogszabály kötelezővé teheti. Alapvető célja az építőipari minőség javítása, a tervezési és kivitelezési hibák kiküszöbölése, az alapvető követelmények biztosítása, hasonlóan a szabványokhoz, de szabadon elérhető formában.

Az ÉMI a készülő és bevezetése előtt álló irányelvekről több konferenciát tartott 2018 óta.

A Műszaki Szabályozási Bizottság 2019 szeptemberében alakult meg az ITM irányítása alatt, az MSZT, mint a titkári feladatok és a feladatellátás felelősével, továbbá a MÉK, az MMK és az MKIK tagságával.

A szabványosítási törvény módosításakor, illetve a Bizottságról szóló 7/2019. (IV. 4.) ITM miniszteri rendelet kiadásakor a kis- és középvállalkozások versenyképességének/piacképességének támogatása volt az elsődleges törvényalkotói szándék a Bizottság létrehozásával. A szabványosítás területén ennek egyik és várhatóan szinte azonnal ható eszköze a szabványokhoz való kedvezményes hozzáférést lehetővé tevő kormányzati pénzügyi hozzájárulás. Fontos, hogy a szabványokat a gazdaság szereplői (kiemelten az építésgazdaság szereplői) egyre szélesebb körben érjék el és ennek eredményeként egyre kiterjedtebben használják.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium a 2019. decemberi program folytatásaként ebben az évben is támogatja az Online Szabványkönyvtár előfizetését. Ennek köszönhetően felhasználóhelyenként 40 000 Ft-tal kevesebbet kell fizetni a teljes (bruttó) előfizetési díjra. A támogatást 2020. december 10-ig, illetve/vagy a rendelkezésre álló támogatási összeg határáig lehet igénybe venni. Előfizetési díj (1 jelszó ára egy évre): 85 000 Ft + 27% áfa, azaz 107 950 Ft, támogatással 67 950 Ft. Részletesebb tájékoztató a MÉK honlapján elérhető.

Összeállította: Fáy Piros ÉMSZB és MSZB MÉK-tagi küldött.

Napház Építési & Épületüzemeltetési Rendszer

Juhász Zoltán – NÉÉR Projektmenedzser
Tel.: +36/20-352-4093; e-mail: zoltan.juhasz@webepker.hu

NÉÉR – IRÁNYTÚ AZ OTTHONTEREMTÉSBN

A rendszer a holisztikus építészeti látásmódon alapul. Ennek révén gondosan kiterjed minden egyes épületszerkezeti, energetikai, ökológiai és épületüzemeltetési részletre. A technológia egyszerűsége az egyszerűségében rejlik. A kifejlesztett megoldásainkat a teljes épületszerkezetre kiterjedő főfal metszetbe rendezve részletrajzokkal, valamint az általunk kínált összes rétegfelépítés-variációt lefedő hőhíd-katalógusba rendezve kínáljuk tervezőkollégáknak. A rendszerünkbe kifejlesztettük a HL-blockot és az Eco boxot.

Őnellátó családi ház NÉÉR-technológiával – Székesfehérvár

NÉÉR HL-BLOCK HŐHÍDMEGSZAKÍTÓ

LÁBAZATI HŐHÍDMEGSZAKÍTÁS EGYSZERŰ, KÖLT-SÉGHATÉKONY MÓDON

Mi az a lábazati hőhíd? A külső tér hidege képes a lehűlt talajon keresztül az alaptesten és a lábazaton át hőt elvonni a belső tereinkből. Mivel ez függőleges hőelvonás, ezért a lábazati hőszigetelés kevés. Erre a problémára a HL-Block jelent megoldást, mely a falazat indító soraként megakadályozza a hővesztéseget. Az energiavesztések mérséklésén túl kiváló alternatívát jelent a jóval drágább nyugati import hőhídmege szakítókkal szemben.

HL-Block lábazati hőhídmege szakító elem

NÉÉR ECO BOX – HŐSZIGETELŐ DOBOZ

HOMLOKZATI HŐSZIGETELÉS 70%-BAN ÚJRAHASZNOSÍTOTT HŐSZIGETELŐ ANYAGBÓL

Napjainkban egyre égetőbb kérdés a polisztirol-hulladékok újrahasznosítása. Ebben tett nagy előrelépést a NÉÉR az ECO BOX megalkotásával, mely megegyezik a meglévő hőszigetelő rendszerekkel és beépítési módjukkal. Ezen felül tökéletesen alkalmazkodik a kivitelezői szokásokhoz is. A két elem csökkenti az energiafelhasználást és újrahasznosított anyagtartalmuk révén csökkentik a környezet terhelést is.

ECO BOX hőszigetelő elem

NEMETH·FA
ABLAK · AJTÓ · FAÉPÍTÉSZET

- Nyílászárók**
- fa, fa-alu ablak
  - beltéri ajtók
  - zsalugáterek
  - redőny, árnyékolók

- Faház**
- gerendaház
  - vázas ház
  - modulház

- Faipari termékek**
- tetőszerkezet szabva
  - fenyőgerenda és fűrészáru
  - ragasztott gerenda
  - táblásított lapok, tömbösített elemek
  - hajópadlók, falburkolók, gyalult deszka
  - svédpadló

Az építész (is) ember

12 évvel ezelőtt Pecsénye Bélát választották meg a hajdú-bihari építészek elnöküknek. A korábban Etikai-Fegyelmi Bizottság tagjaként a Kamara életében aktívan részt vevő építész – tiszteletben tartva a korábbi elnökök munkáját – felrázta a helyi szakma életét minden tekintetben.

Pár hónappal később – egy jó hangulatú, sikeres felvételi elbeszélgetést követően – jómagam is csatlakoztam a Kamarához.

A fenti pillanatképeket követte közel 200 szakmai rendezvényünk, határon túli kapcsolatok, rengeteg sikeres pályázat, jó hangulatú, külföldi szakmai tanulmányutak, éjszakába nyúló pályázati elszámolások a pizzás dobozok felett, sokszor boszszankodva, aztán iszonyú elégedetten. Munkavédelmi sisakban sokadik alkalommal egyeztetve, naponta ellenőrizve a helyszínen a folyamatot, felépítve a szakma megyei központját, a kamara székhelyét, toporogva a burkolatválasztásnál, aprólékos bútortervezéssel ..., ahol oktatások, szakmai kerekasztal-megbeszélések, kiállításmegnyitók, forralt boros évszázó szakmai estek hozzák azóta is közelebb egymáshoz az idősebb és fiatalabb építészgenerációt. Nagykövetek és konzulok érkeznek, egyszer, többször ...sokakkal tovább ápoljuk a barátságot ...folyamatosan kapcsolatot keresünk, építünk ...idén a Szerb Mérnöki Kamarát fogadjuk, három ország építészeti fognak tanácskozni nálunk ...szervezünk, együttműködünk ...pénzügyi stabilitásra vigyázva, minden lehetőséget kihasználva, hogy a szakma szívesen jöjjön, érezzék, hogy értük próbálunk tenni, nekik könnyíteni továbbképzést, ügyintézését, ...igen, csak így lehet, szívből, szívvel, lélekkel!

Kamaránk leköszönő tisztségviselői alapos, az új lehetőségekre nyitott munkájának eredményeként a 12 évvel ezelőtti azonos pénzeszközzel, s azon felül egy 160 nm-es korszerű, saját székhellyel adja át a „stafétabotot” az áprilisban megválasztásra kerülő tisztségviselőknek.

Megtisztelő, hogy részese lehettem! Köszönöm Elnök úr, köszönöm Béla, hogy alább azt az arcod is megmutatod, amit kevesen ismernek!

Építészcsaládból származol? Ha nem, akkor mi vitt erre a pályára? Mi irányította a pályaválasztásod?

Szűkebb családomban nem volt építész, apai nagyapám viszont zseniálisan rajzolt. Az általános iskolában, a kalandokkal teli gyermekkorom vége felé egy barátommal összebeszélve eldöntöttük, hogy építészek leszünk, ehhez a döntésünkhöz én tartottam is magam, Tiborc színész-rendező lett.

Három felnőtt gyermek édesapjaként szeretted volna, ha egyikük ezt a pályát választja?

Nyilván szerettem volna, ha valamelyikük építész lesz, de aktívan nem szóltam, nem szóltunk bele a pályaválasztásukba. [Állítólag lányomat lebeszéltem az építészetről, mondván: az nem nőnek való. (?)]

Sokat utaztál, sok helyen jártál már a világban. Van-e kedvenc helyed, kedvenc épületed a határainkon túl? Esetleg itthon?

Igen sok kedvencem van Európában, Magyarország-szerte, túl sok ahhoz, hogy egyet-egyét kiemeljek közülük. Inkább kedvenc városokat mondanék: Padova, Barcelona, Róma, mind telis-tele kedvencekkel: régi, történelmi és új kedvenc épületekkel.

Az építészeti mit jelent számodra?

Egy megunthatatlan, nagy-nagy játszóteret és mellette elkötelezettséget, szolgálatot.

Sokszor rajzolsz, skicceket készítesz egy-egy elnökségi ülés alatt. Fontos számodra a rajz. Szabad kézzel alkotasz?

Sokat, de nem eleget rajzolok, kis tömegvázlatokra, enteriőrökre korlátozódik a napi házfeladatomban, kevés a szabad, elmélyült rajzra az időm. A komplexitást keresve, ha lehetőségem nyílik rá, az enteriőrrajzok kikerülhetetlensége miatt vállalkozom az általam tervezett épületek belsőépítészetének elkészítésére is.

Mivel tudsz kikapcsolni? Van-e hobbid?

Egy kis sport, vízi túrázás, sielés és egy kis általános erőnléti edzés, ha kikerülhetetlen, futással, ha bírom szuffálva. Mellette egy kis kerttervezéssel fűszerezett kertészkedés, majd egy kis semmittevés teljesen kikapcsol. De húsz perc vezetés is újra bevethetővé tesz.

Mi volt az első önálló munkád?

Nyíregyházán terveztem egy Domus Áruházat a Keletterv-nél, amelyre nagyon szívesen emlékszem, nagy küzdelem volt, mind magammal, mind a szakágakkal elmentem a „falig”.

Mi az a trend vagy irányzat, ami számodra esetleg többet jelent?

Szinte mindegyik irányzatot kipróbálok legalább fejben, megpróbálok a lényegüket kibogozni, és az arra érdemesnek tartottakat integrálni, sajátomná tenni. Ezeket a mai irányzatokat is nehéz helyükön kezelni, de általában nem szabad őket elhamarkodottan minősíteni, csak amit 100%-ban át tudunk szűrni magunkon, amit integrálunk, azt alkalmazzuk, akarva-akaratlanul.

Művészként gondolsz magadra, vagyis az építészekre?

Az ÉPÍTÉSZETRE feltétlen művészként gondolok, mivel AZ! Néha, néhány pillanatig magam is művésznek tartom, aztán a megihatottságtól könnybe lábadt szemmel folytatom a munkám és dolgozok tovább.

Európai viszonylatban hová helyeznéd a magyar kollégákat, illetve a magyar megbízókat?

Nincs általános rálátásom ahhoz, hogy sommás véleményem lehessen, de úgy látom és tapasztaltam, hogy a nyugati szomszédainknál nagyobb presztízsük van az építészeknek, a keleti szomszédainknak viszont mi vagyunk a nyugat.

Követed az „épületeid” sorsát?

Kedvenceimet igen, illetve az ő sorsuk követ engem. Néha néha utolér az épületeim használatától – sokszor több évtized után – egy-egy elismerő mondat, dicséret.

Van építész példaképed?

Semmilyen példaképem nincs és nem is volt, sokakra felnézek, próbálok tanulni tőlük.

Amikor a saját házatokat tervezted, könnyebb volt, vagy nehezebb az érintettség okán? Bevontad a családtagjaidat az „otthonteremtő tervezésbe”?

Nagyon kedves, toleráns megbízóm volt a család, sokszor erős elvárásokkal, ideális folyamat volt, egészen a munka végéig, a ház elkészültéig, sőt azon túl is mindkét esetben. A feleségem kérései, formabontónak tűnő igényei azóta is standardek nálam.

Melyik az az épület, amelyhez érzelmileg a legjobban kötődsz, amire büszke vagy, akár nem építész szempontból?

A tervezés folyamata hamar elrepül, az építés során is helyt kell állnunk, szeretem az igényes, hálás megrendelőket, inspirálnak, elismerésükért mindent megteszek, ezekre a munkáimra, közös alkotásainkra vagyok a legbüszkébb, volumenüktől függetlenül.

Mikor érezted azt először, hogy mostantól igazán ÉPÍTÉSZ vagy?

Attól a perctől kezdve, amikor átléptem a Műegyetem kapuját, már kész, érett, önbizalomtól duzzadó építészé lettem. Szerencsére tanáraink ezt az érzést erősítették, az első perctől kollégának tartottak és szólítottak, hagytak „győzni” bennünket. Ma mintha nem hallanék ilyen lelkesítő történeteket fiatal építész kollégáimtól! (?)

Mit szeretsz jobban tervezni? Középületeket, vagy inkább egy család otthonát?

Mindent! De mostanában mintha a középületek hálásabbak lennének, pallérozottabb, elkötelezettebb megbízókkal találkozni velük kapcsolatban. Talán ezért is vállalom kevés családiház-tervezést.

Mit üzennél tinédzserkori önmagadnak?

Semmit, bennem van még az az énem is, jó viszonyban vagyunk!

Ha újrakezdhethéd az életed, mit csinálnál? Ha nem építész lennél, mivel foglalkoznál szívesen?

Annak idején jelentkeztem a képzőművészeti középiskolába is, szerencsére nem vettek fel, de a képzőművészet, a festés, a szobrászat iránti kíváncsiság, illetve ez irányban is sok, még meg nem valósult elképzelésem, tervem van.

Mi volt az utolsó (nem szakmai könyv), amit olvastál?

Walter Isaacson: Einstein.

Milyen álmodat akard feltétlenül megvalósítani?

Csak tovább szeretném álmodni az álmaimat, szakmailag erre sok lehetőség adódik, csak észre kell venni a felkínálkozó, csak ránk váró alkalmakat.

Ha egy évig azt csinálhatnál, amit csak akarsz, mihez kezdenél?

Azt csinálom, két hetet sem bírok ki „tétlenül”.

Van valamilyen titkos tehetséged?

Már sajnos nincs, voltak még gyerekkoromban felfedezett képességeim, amelyek aztán gyakorlás híján gyorsan elenyésztek.

Mi volt a legjobb tanács, amit valaha kaptál?

Nem emlékszem, sok jó tanácsot kaptam, vagy tettem magamévá, olyan, hogy „legjobb tanács”, nem is létezik. Az ősz hajszálak gyarapodtával magunktól várhatjuk az eligazodáshoz az iránytűt, illetve sokszor a nem szakmai környezetünk kínál mintát, megoldást.

Mekkora szakmai felelősséget jelentett neked a megyei építészek elnökének lenni?

Megtisztelő a kollégák bizalma, már a harmadik ciklust töltöm elnökként, szerencsére saját döntésem, hogy egyet vissza, vagy inkább oldalra lépjek. Továbbra is rendelkezésükre állok, ha segítségemet igénylik kollégáim.

Hogyan látod a Kamarát 5 év múlva?

Az egyetlen védhető válasz: nem látom (bár talán a közelmúltban sikerült a közös továbbgondolás irányába lépünk).

Hajdú-Biharban szerencsés helyzetben vagyunk környezetünkhöz képest, a két évtizedes munkánk sok eredménye miatt kicsivel nagyobb a mozgásterünk.

Sajnos a tagságot egyre jobban bedarálják a megélhetéssel kapcsolatos teendők, egyre kevesebb energia és idő jut körülményeink áttekintésére, munkánk feltételeinek KÖZÖS jobbá tételére, pedig ezt csak mi ÉPÍTÉSZEK EGYÜTT tehetjük/tehetnek meg partnereket találva, a siker reményével, amúgy majd a MI feladatainkat nyilván megoldják mások helyettünk (új fuvarok nyomán, mintha megtalálni vélném építész kollégáim inspirálásának módját – ad absurdum – a TÉT-en hallottakból is építkezve).

A Hajdú-Bihar Megyei Építész Kamara Tisztújító Taggyűlése 2020. április 27-én kerül sor Debrecenben.

Írta és a riportot készítette: Radics Beatrix titkár

Tom Nørring nagykövét úr is járt nálunk több alkalommal (Dán Királyi Nagykövetség)

Kampis Miklós (1935–2020)

Minden, amit itt a Földön az emberek tesznek vagy mondanak, a Magasságokból veszi eredetét, ahonnan minden lényeges tulajdonság szétárad mérték és egyensúly szerint. Így hát semmi sincs, mi nem fentről származik és nem oda tér vissza.
(Kampis Miklós szavai a Nemzet Művésze díjátadó ünnepségén, 2018. november 5.)

Kampis Miklós építész a nagy alapítók, a klasszikus műveltség alapjain nevelkedő, háborút és forradalmat megélt generáció meghatározó tagja. Nevét számos kezdeményezés, csoportalkotás, oktatási tevékenység, városrendezési terv, irányításával készült fejlesztés és kiérlelt művek fémjelzik. Homo architectus, azaz építő ember, aki a legfontosabbat, az ember-, csoport-, közösségépítést művelte, organikus szemléletmódja az építés területén munkálkodó társainak adott tartást, életre szóló műníción.

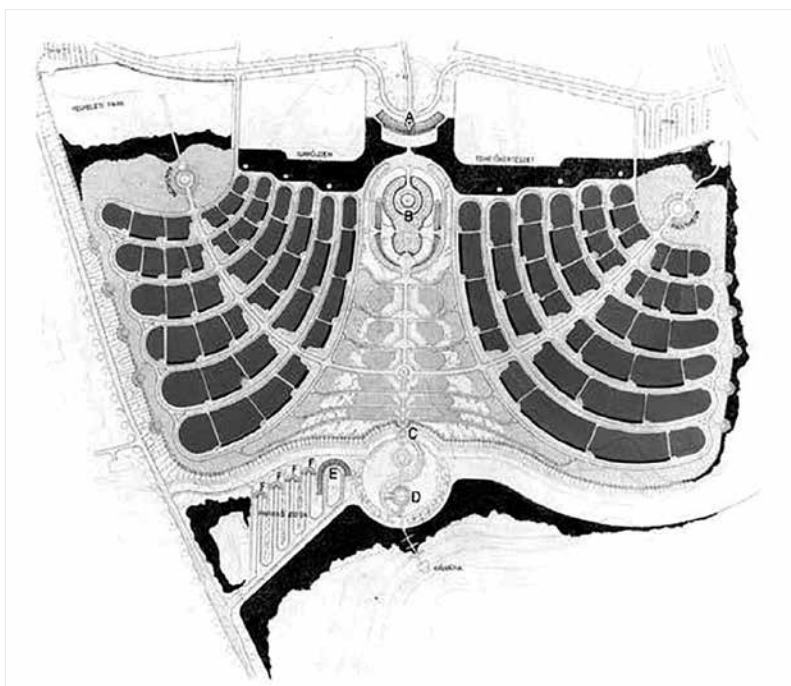
Tízéves volt Magyarország összeomlásakor. Családjára nehéz sors szakadt abban a korban, melyben a szellemet, a tehetséget, a szabad alkotóerőt üldözték és elnyomták. Édesapja Kampis Antal művészettörténész, édesanyja Muzslai Kampis Margit festőművész volt. Édesapját koncepciók perben elítélték,

édesanyja – aki a „női új nyolcak” tagjaként kiállított a Nemzeti Szalonban – az 50-es években a Budapesti Várostervezési Intézetnél, a BUVÁTI-nál vállalt munkát műszaki rajzolóként, hogy saját és két gyermeke megélhetését biztosítani tudja. Származása, szülei üldöztetése ellenére Kampis Miklós csodával határos módon – az „enyhülés éveiben” – bekerülhetett a Műegyetemre. A művelt fiatalember évfolyamelsőként, társainak tisztelt példaképe lett. Makovecz Imre évfolyamtársa, 1959-ben diplomázik, építész-pályafutását Boros Zoltán műtermében kezdi meg a Budapesti Városépítési Tervező Intézetben. Két évre rá Kaposvárra, a Somogy Megyei Állami Tervezőintézetbe szerződik, ahol hamarosan irodavezető, majd vállalati főépítész lesz. A városrendezési-városgazdálkodási szakmérnöki képzés elvégzése után munkatársaival számos Somogy megyei városrehabilitációs munkát, rendezési tervet készít (Balatonboglár, Fonyód, Kaposvár). Kiemelkedő ezek közül Kaposvár történeti városközpont-revitalizációja Lőrincz Ferenc tervezői munkájával, az első sétálóutca életre hívása, mely új szemléletet jelenít meg, követendő példaként és módszerként honosodik meg a hazai városrendezésben. Vezetésével L. Szabó Tünde csoportja felméri a Somogy megyei népi műemlékeket, munkatársaival jelentős országos tervpályázatokon érnek el sikereket.

Csoportban, alkotóközösségben gondolkodik, s tudja, hogy ennek egyik pillére a közös értékrend, az azonos szemléletmód, melynek forrása számára az antropozófia. Rudolf Steiner műveivel, gondolkodási rendszerével barátai, Makovecz Imre és Kálmán István ismertetik meg, kiknek szilárd és erős éleltszemlélete példaértékű számára. Ez a szemléletmód, ötvözve műveltségével, olyan fényt sugároz, mely nem csak a kaposvári, de a dél-dunántúli építészeti életet beragyogja a 80-as években. 1980–1983 között munkatársaival megtervezi a Kaposvár Déli temetőt, mely egyszerre közösségi és egyéni munka, nekropolisz és épülettervezés, struktúra és tárgyalatás. A terv a domborzati adottságokon túl a steineri antropozófia segítségével rendszerezhető hetes tagoltságra épül, alapvetése a régi kultúrák elfeledett tudása: az élet és halál egysége, a kapukon áthaladó ciklikusság.

1986-ban társaival hozta létre a Kaposterv Kiszövetkezetet, amelynek 1992-ig az alapító tulajdonosa. A Makovecz Imréhez fűződő baráti kapcsolaton túl szoros szakmai együttműködést alakít ki Csete Györggyel, melynek eredménye több kiállítás és előadás-sorozat. A 70-es években megszervezi a Dél-Dunántúli Építész Stúdiót, előadásokat tart, előadókat hív, akik egy hitelét vesztett, kisiklott világban éltető szemléletmóddal, maradó értékekkel és a nemzet revitalizációjának alapjaival ismertetik meg a nagyszámú hallgatóságot. Kampis Miklós szemléletét meghatározta az antropozófia, melynek jelentőségéről, az építészettel való kapcsolatáról így ír: „Az antropozófia számomra a tudást jelenti, a megismerés egy formáját, a megértés eszközt, a körülöttem lévő dolgok és a bennem lévő erők okának fokozatos felfejtését. Összefüggő képet jelent a múlt, jelen és jövő jelenségeiről, üzenetet a múltból, cselekvést a jelenben és igyekezetet, törekvést a jövőre nézve. Miért fontos tehát számunkra, a Közép-Európában, a Kárpát-medencében élő embereknek, itt alkotó építésznek az antropozófia gondolkodásmódja, ami maga is Közép-Európában született?

Fontos, mert emberi mivoltunkat, méltóságunk és létezésünk eredetét felfedi, rávilágít a bennünk élő erők, a gondolkodás, érzés és akarat erőinek természetére, az emberi egyéniség és közösség erőinek, az emberi társadalomban működő erők természetére. Fontos, mert az építészet mivoltát felfedi, annak

A Kaposvár Déli köztemető helyszínrajza (Országépítő, 2015. 4)

az építészetnek, amely már-már felszívódni látszik a résztudományok halmazában, s amelyről még a latin mondás pontosan szól: ARCHITECTURA EST MATER ARTIUM – az építészet a művészetek szülőanyja. De akkor még nem a mai értelemben vett művészetről van szó, a septem artes liberales, a hét szabad művészet szülőanyját tisztelhetjük benne, amelynek nagy részét ma tudományunk mondjuk, s felfelhető, hogy köze van az archékhoz, az arkangyalok feletti hierarchia lényeihez. Ezáltal saját tevékenységünknek szilárd alapot és soha nem sejtett távlatokat ad.

Fontos, mert az emberi történelem mivoltát felfedi, általános, hihetetlenül nagy ívű képet ad a teremtés kezdetétől a teremtett világ végezetéig, okokat is pontosan megjelölve és indokolva, ugyanakkor a kisebb lélegzetű, regionális jelenségek világában is eligazítást nyújt.”

1989-ben Makovecz Imrével és Kálmán Istvánnal kidolgozza a Kós Károly Egyesülés működési struktúráját, alapító okiratában meghatározza annak szellemi tartalmát. A 30 éve aktívan működő egyesülés posztgraduális képzése, a Vándoriskola és Országépítő folyóirata a szakma és a honi kulturális élet elismert fórumai. Tizenöt éven keresztül az egyesülés igazgatója, 2003-tól örökös tagja. Folyamatosan dolgozik a szervezet, az alapokat jelentő szellemi élet, a források megújításán, életben tartásán. Előadásaiban, beszélgetéseiben, hivatalos összejöveteleken emlékeztet és iránymutatásokat ad a két legfőbb belső veszély – a kiüresedés és kanonizálás – elhárítására. Korábban a KKE Vándoriskoláján, majd 2005-től a Műegyetemen tart előadásokat a Szerves építészet tantárgy keretein belül, tapasztalva a kor áfiumát, a kulturhézag szűkítésén munkálkodik. „... Az antropozófia segítséget nyújt a világ erőinek ismeretéhez, s eligazítást nyújt ebben a tébolyult, értékvesztett világban. A világ erői, a körülöttünk és bennünk lévő erők építő és romboló erők, angyalok és démonok erői, s ezek működésébe nyújt betekintést, ad olyan lehetőséget, amellyel az egyén szabadon, saját tudatos akarati tevékenységével tovább teremti, tovább viszi a megismerésre való törekvését. S rávilágít: a valódi, szabad cselekvés forrása csakis a megismerés lehet. A világ erőinek, az építő és romboló erőknek ismerete az építész számára döntési helyzeteket ad: le kell tennie a voksát az építőerők mellett, hiszen a maga tevékenységével ezt jeleníti meg.”

A rendszerváltást követően, amikor a szakmai élet szervezeti lehetőségei megnyílnak, aktív szerepet vállal a Magyar Építész Kamara, s szűkebb hazájában a Somogy Megyei Építész Kamara megalapításában. A köztestület létrejötte után egy cikluson keresztül tagja a MÉK elnökségének, később a Felügyelő Bizottság elnöke, 1997-2005 között a Somogy Megyei Építész Kamara elnökeként dolgozik, helyi közéletet szervez. Iskolaalapító, közösségépítő tevékenysége mellett folyamatosan tervez. 2000-ben a Magyar Művészeti Akadémia Egyesület tagjai közé hívja, 2011-től a köztestület életében, mint a Felügyelő Bizottság tagjaként is aktívan részt vesz.

Munkásságát a szakma és a nemzet 1979-ben MÉSZ-emlékplakettel, 1988-ban Kós Károly-díjjal, 2001-ben Kossuth-díjjal, 2017-ben MÉK kamarai éremmel, 2018-ban a Nemzet Művésze díjjal ismeri el.

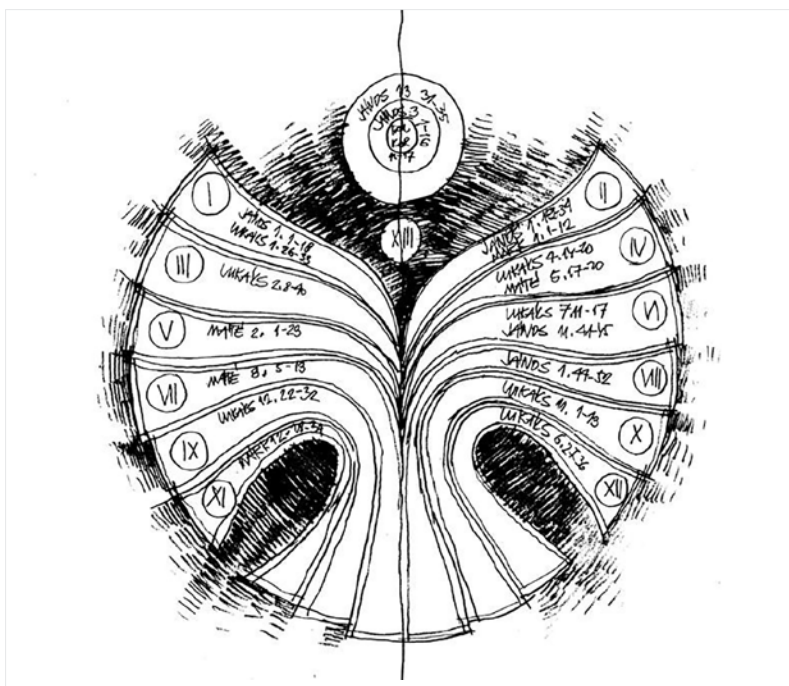
Nehéz, tragédiákkal teli sors jutott neki, de jellemét, a gondolkodás megtartó erejét mi sem bizonyítja jobban, minthogy mindig megőrizte derűs természetét. Tekintetét a távoli célra, a szervezet, az adott feladat, a konkrét emberi közösség értelmére szegezve, nagylelkű személyéből fakadó kézzelfogható, világos tanácsokat, intelmeket fogalmazott meg számunkra. Egyszerre látta ezer évek múltját, a jelent és a lehetséges jövőt, érzékeltette beszédében a lehetőségeket és veszélyeket.

Tudta, hogy az ember esendő, de képes emberfeletti tettekre is, türelemmel viselte botladozásainkat, s beszédeiben – bölcs tanítóként – mindig idomult hozzánk, vezetésre szorulókhöz mondandója megfogalmazásában.

„Kosztolányi Dezső, a század magyar költőóriásainak egyike, Ady Endréről írt tanulmányában azt mondja, hogy lényegében kétféle ember van: a Homo Politicus és a Homo Aestheticus. Az előbbi a világ kormányzására, igazgatására, a másik a szemlélésére törekszik. A tanulmány végén önvallomást tesz ilyenformán: Homo Aestheticus Sum.

Úgy vélem, remélem veletek együtt, hogy van egy harmadik is: Homo Architectus, az Építő Ember, aki a világ teremtésén fáradozik. Feszítő igyekezet van benne, építeni, házat, hazát, országot, embert Isten, vagy ahogy Hermész Trismegisztoz mondta: az Égi Ország képére és hasonlatosságára – végső soron saját képünkre és hasonlatosságunkra, mert az Építő Ember maga is, a világ építő erőinek, az égi erőknek mása, ha gyenge és erőtlen árnya is csupán. S ennek az igyekezetnek végső értelme nem csupán a tárgyiasult épületek, falvak és városok, hanem egy nagy, láthatatlan épület, amely gondolkodásunk, érzésünk és akaratunk tégláiból épül, s ezt együtt építjük Imhoteppel, Kallikratossal, a középkori mesterekkel, Vignolával és Palladióval, Wrighttal és Le Corbusier-vel, Kisho Kurokawával és Makovecczel. Ez az épület – talán egyetlen, hatalmas templom, talán ezt nevezte William Blake új Jeruzsálemnek – közös alkotásunk, közös kincsünk, mely épül a kezdetektől és épül a végítéletig – s ebben a munkában mindnyájan akarva-akaratlan részt veszünk, de még sokkal jobb, ha tudva és akarva, a megismerés útján járva építjük a művet. Ebben a munkában való tudatos részvételhez, mindezeket végiggondolva, egy vallomás megtétele, saját belső életünkről szóló vallomástétel kimondása szükséges. Remélem, Ti is valljátok velem együtt, amit most én, Kosztolányi példájára Nektek megvallok: HOMO ARCHITECTUS SUM.”

Pilisszentlászló, 2020. február 29.
Turi Attila
építész

Az évkör vázlata az Evangéliumok szerint (Országépítő 2015.04)

Wienerberger Építészeti Nívódíj 2020

A
kategóriagyőztesek díja:
500.000
Forint
Kategoriánként 1 díjazott,
összesen 3 díj

A 2019-ben kiírt és megrendezett Építészeti Nívódíj Pályázat sikerein felbuzdulva, 2020-ban továbbra is három kategóriában keressük a legjobb 2016-tól 2019-ig megvalósult épületeket!

1. Új Építésű Épület

- Az építés során Porotherm és Tondach termékeket használtak fel
- Funkcionális megkötés nincs: lakó-, iroda-, közösségi, oktatási és ipari épületekkel egyaránt lehet pályázni

2. Innovációs Díj

- Az építés során Porotherm, Tondach, Terca vagy Argeton termékeket innovatív, az általánostól eltérő megközelítéssel alkalmaztak
- Ebben a kategóriában várjuk azon épületek pályázatait, ahol Terca burkolótéglát vagy Argeton kerámia burkolólapokat használtak. Mivel a burkolótéglák vagy kerámia burkolópanelek összetett falszerkezetekben történő használata nem általános hazánkban, ezért innovatív megoldásnak minősül.
- Ha az épület magastető kialakítású, a tetőfedés anyaga kizárólag Tondach tetőcserép lehet!

3. Tondach Rekonstrukciós Díj

- Tondach tetőcseréppel felújított épületek pályázatait várjuk
- Bármely funkciójú épülettel lehet pályázni

A zsűribe a Wienerberger Brick Award nemzetközi építészeti pályázatán eredményt elért építésznek kapnak meghívót.

- A pályázat időtartama: **2020. január 1. - április 10.**
- Ünnepélyes díjátadó gála: 2020 tavasza, Budapest

A pályázatokat

a **wienerberger-magyarország.wetransfer.com** oldalon tudják feltölteni.

Az érvényes pályázathoz szükséges a következő dokumentumok feltöltése:

- Hozzájáruló nyilatkozat a pályázó részéről
- Hozzájáruló nyilatkozat a tulajdonos (vagy képviselője részéről)
- Nagy felbontású fotó (minimum 2MP) az elkészült épületről
- műszaki rajzok: minimális követelmény az alaprajzok egy metszet feltöltése, vázlattelevi vagy engedélyezési terv szintű minőségben
- alkalmazott Porotherm, Tondach, Terca vagy Argeton anyagok megnevezése
- épület megnevezése, funkciója
- építés éve
- tervező adatai (név, születési hely és idő, cégnév, székhely/ lakcím, email, telefonszám)

Javasolt továbbá 1 darab építés közbeni fotó feltöltése is.

Figyelem!

**A pályázat beadási határidejét meghosszabbítottuk!
Új határidő: 2020. április 10.**

Cleartex szennyfogórendszer-oktatás az Ön építész irodájában

Használja Ön is egyszerűen és könnyedén az Alutrend ArchiCAD tárgyobjektumot a Cleartex szennyfogó rendszer tervezésénél, hogy a káros anyagokat a cipőtálpakon ne lehessen behordani az épületekbe!

Pokorni Flóra, a Cleartex Kft. értékesítési vezetője már egy éve személyesen oktatja a tervezőknek, építészeknek, hogyan tervezzék be a Cleartex Alutrend szennyfogó rendszereit az épületek bejárataiba.

A Cleartex Kft. célja az ArchiCAD-program alá fejlesztett Alutrend szennyfogó tervező tárgyobjektum megalkotásával az volt, hogy levegye a tervezők válláról a termék szerzteágazó ismeretének terhet.

A Cleartex Alutrend tárgyobjektum használatával nagyságrendekkel egyszerűbbé válik az adott épület bejárataiba való szennyfogó szőnyeg tervezése, hiszen a program az épület adottságainak, várható forgalmának megfelelő szennyfogó rendszer/szőnyeg javaslatokkal él a tervezési folyamat során.

Ennek a tervezési munkának van egy olyan része, ahol kifejezetten az építészen múlik az, hogy a

betervezett szennyfogó rendszer valóban hatékony legyen. Ilyen például a megfelelő méretű szőnyegek alkalmazása, és a bejáratok szennyfogó zónaszemléletének megfelelő kialakítása.

Folyamatosan változó világunkban nagyon fontos, hogy megvédjük a bejáratainkat a káros szennyeződésektől. Megfelelő higiéniát biztosítsunk dolgozóinknak, partnereinknek és vendégeinknek. Fokozott figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a koszt és a káros anyagokat a cipőtálpakon ne lehessen behordani az épületekbe.

Azt a néhány alapvetést, amire érdemes figyelmet fordítani a bejárati zóna kialakítása során, személyes oktatás során tanítjuk meg a tervezőknek szakmai előadásunk keretein belül. A képzést előre egyeztetett időpontban az építészirodákban tartjuk és a részvételért a Magyar Építész Kamara 1 MÉK továbbképzési pontot ír jóvá.

Jelentkezzen ingyenes szakmai előadásunkra a <https://cleartex.hu/szennyfogo-rendszer-oktatas-tervezok-epiteszek/> oldalon, vagy hívja Pokorni Flóra értékesítési vezetőt a +36 30 297 8128-as telefonszámon!

Alutrend szennyfogó rendszerek tervezése, gyártása, telepítése:

CLEARTEX

Cleartex Kft. 2040 Budaörs, Gyár u. 2.

Tel.: +23 887 400 | E-mail: cleartex@cleartex.hu
| web: cleartex.hu | alutrend.hu

VELUX tetőtéri ablakok Természetesen a tető része

Hatékony bevilágítás

Természetes fény az ötödik homlokzatról a kiváló fényeloszlásért

Jövőbiztos hőszigetelési érték

Standard Plus tetőtéri ablak 3-rétegű energiatakarékos üveggel
 $U_w = 1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$

Kényelem és komfort

Választható szellőzőnyílással egybeépített felső kilinccsel, magas térfal esetén alsó kilinccsel vagy akár távkapcsolóval is

www.velux.hu/szakembereknek

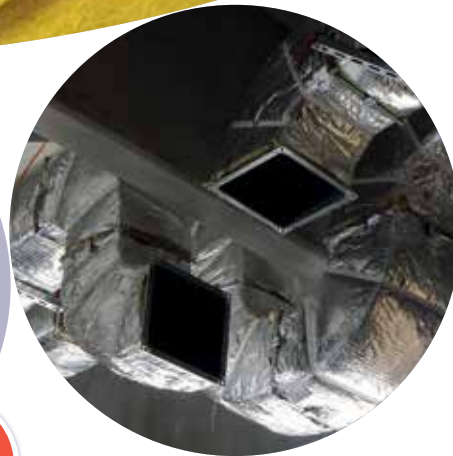
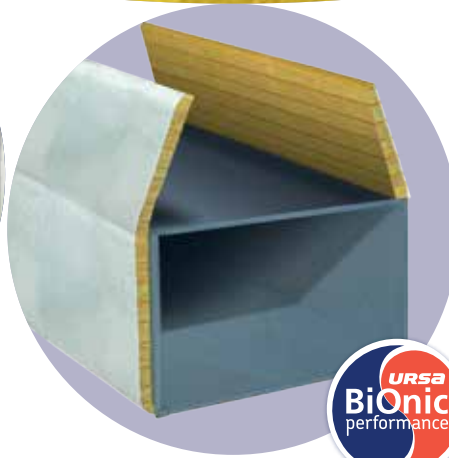
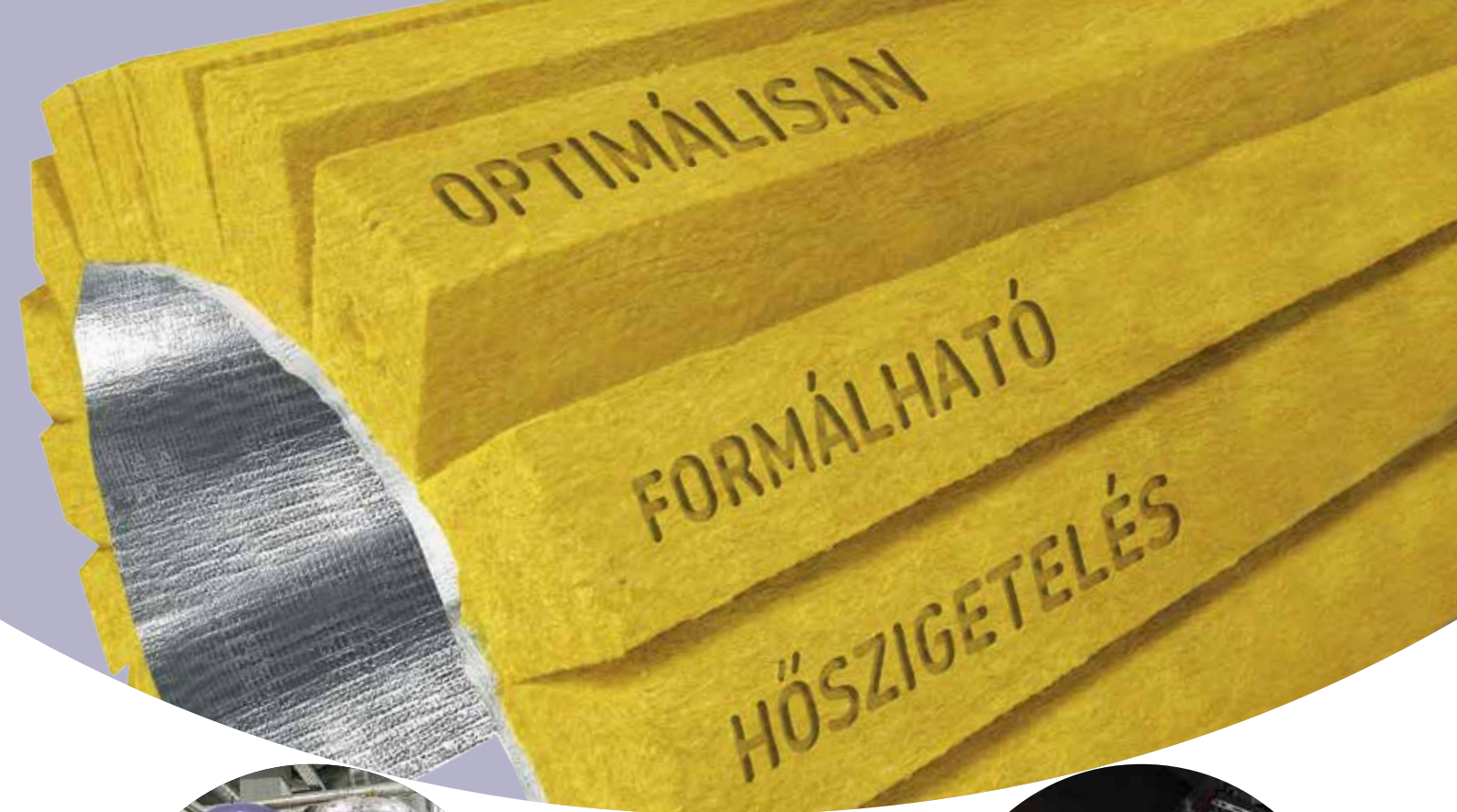
Megbízható termékrendszer ●

Egyszerű tervezés ●

Gyors beépítés ●

Életre keltjük a fényt
1942 óta

VELUX®

Szigetelés egy jobb holnapért

URSA TECH Lamella. Szakértő a műszaki szigetelésben

A speciális műszaki szigetelőanyag termék különlegessége abban rejlik, hogy ásványgyapot bordáit az anyag felületére merőleges szálak alkotják. Ezeknek köszönheti kivételes tulajdonságait: az összenyomó erőkkel szembeni magas fokú ellenállóképességét, kiváló hajlíthatóságát, rugalmasságát, méret- és alaktartóságát. Szilikonmentes, szagtalan és öregedésálló, ásványgyapot összetétele pedig ellenállóvá teszi a penésszel szemben is.

A legjobb fenntartható választás szögletes és kör átmérőjű légcsatornák, csövek és nagyméretű hengeres tartályok hő- és hangszigeteléséhez.

www.ursa.hu

A hiányzó fogaskerék: URSA TECH Lamella

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy épületgépészeti szigetelés, amit úgy hívtak, hogy „lamella”...

2020 tavaszától megújult műszaki tartalommal, környezetbarát kötőanyaggal ismét elérhető Magyarországon ez a speciális URSA-szigetelőanyag.

Az üvegszál-erősített alumíniumfóliával kasírozott ásványgyapot szigetelőanyag különlegessége abban rejlik, hogy az őt alkotó hajszálvékony üvegyapot szálak merőlegesek a kiterített felületre, ez pedig rendkívül magas nyomószilárdsággal, rugalmassággal és mérettartó képességgel ruhazza fel a terméket.

Az URSA TECH Lamella érdekes szerkezetének köszönhetően egyéb kivételes tulajdonságokkal is rendelkezik, például nagyon jól hajlítható. Ez képessé teszi nemcsak egyszerűen a légtechnikai elemek – szellőző- és klímacsatornák – minden műszaki igényt kielégítő hő- és hangszigetelésére, hanem a szellőzőcsatornák sarokéleire is könnyen installálható.

Ez a szigetelőanyag alapvetően kör vagy szögletes keresztmetszetű testek hő- és hangszigetelésére alkalmazható. Kis átmérőjű csövekhez nem ajánlott, viszont a szigetelendő átmérő maximális méretére nincs felső határ! Így az URSA TECH Lamella termék elsődleges választásként jön szóba nagyobb átmérőjű csövek és épületgépészeti vezetékek hő- és hangszigetelésére.

Az URSA TECH Lamella termékek az A2, s1-d0 éghetőségi osztályba tartoznak.

Olyan meleg vizes csővezetékek, központi fűtőberendezések, forró vizes és „telített” gőzvezetékekhez, valamint kazánházak vezetékének, melegvíz-tárolók és hőcserélők szigetelésére használható fel, amelyek maximális üzemi hőmérséklete nem haladja meg a 260 °C-ot. E hőmérséklet felett a gyapotszálakat egymáshoz rögzítő kötőanyag lángmentesen kiizzik, így az üvegszálak szétcsúszhatnak. Fémburkolat és mechanikai rögzítők alkalmazása esetén magasabb hőmérsékletig alkalmazható, mivel az üvegszálak károsodása csak 500 °C felett következik be. A kasírozás felőli oldalon a maximális hőmérséklet a 80 °C fokot nem haladhatja meg (ezért fontos a megfelelő épületgépészeti tervezés).

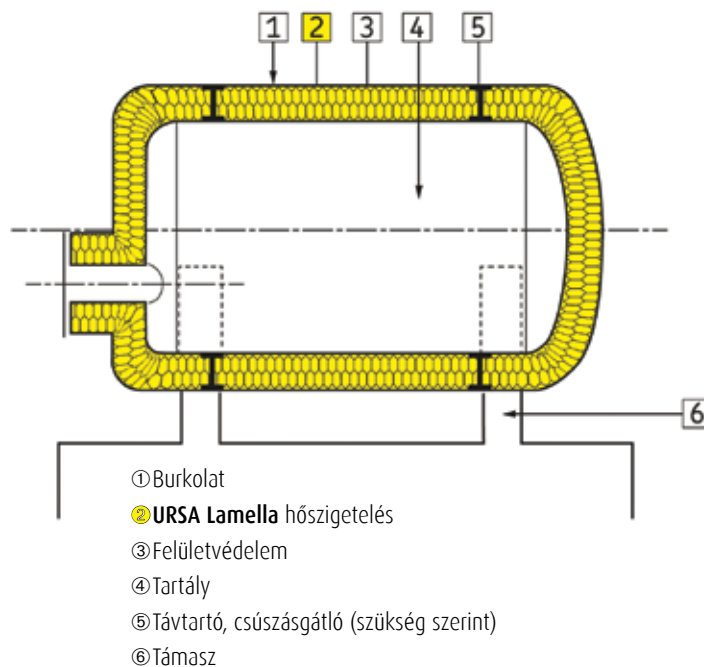
Az URSA TECH Lamella hővezető képessége (lambdája) kedvező értéke lehetővé teszi a kis szigetelési vastagságot. Mivel a szigetelést igénylő csővezetékek gyakran elég szorosan helyezkednek el egymáshoz és az őket körülvevő falakhoz vagy szerkezetekhez képest, a kis vastagság igen előnyös tulajdonság, hiszen a beépítésénél helymegtakarítást eredményez.

(Természetesen a szigetelés vastagsága minden esetben gépésztervező által méretezendő.)

Nemcsak a belbecs, hanem a külsín is számít: az URSA lamellás termékének alufólia-kasírozása a terméknek esztétikus külsőt is kölcsönöz, így az beltéri felhasználásra külön burkolat nélkül is alkalmas. A lamellázott anyag alumíniumfóliával laminált felületének illesztési vonalait öntapadó alufóliacsíkkal leragasztva az alufólia-borítás összefüggő és kiváló párafékező tulajdonságú réteget képez a szigetelőanyag külső felületén.

Az URSA TECH Lamella szigetelőanyag a horganyzott acélcsatornák felületére ragasztott vagy ponthegeesztett tüskékkel, illetve poliuretán ragasztóval egyaránt rögzíthető. A szigetelendő testre való rögzítés egyéb esetekben történhet önzáró pántolószalaggal vagy horganyzott huzallal is, de az egyes szigetelősávok érintkezésénél ajánlatos mindig öntapadó alumíniumszalagot alkalmazni.

Hengeres tartályok esetében gyakori még az ún. távtartó gyűrűk alkalmazása, amelyet szigetelés előtt hegesztenek a palástra; ezek a gyűrűk meg tudják tartani az esetleges később felhelyezendő lemezburkolatot is.

Hengeres tartályok szigetelése (elvi ábra)

Az URSA TECH Lamella speciális ásványgyapot szigetelés igazi műszaki szakértő a maga nemében.

URSA Salgótarján Zrt.

www.ursa.hu

Előregyártott lejtés

Lapostetők lejtésképzése polisztirol hőszigeteléssel

Az építőiparban két, egymásnak ellentmondó szempont vezet a tervezők kezét: a költségtakarékosság és a biztonságra törekvés. A lapostetők esetében a biztonságos vízszigetelésnek alapfeltétele a megfelelő lejtéviszonyok kialakítása.

Minden vízszigetelő lemeznek van egy, a szakmai előírások és az anyaggyártó által meghatározott minimális lejtésigénye. Ezt kell a tervezőnek szem előtt tartania, és az aljzat lejtését ennek megfelelően kell meghatározni.

Az aljzat anyaga régebben beton, esetleg polisztirol táblával könnyített beton volt. Ennek sajnos számos hátránya van: a kavicsbeton súlya többletterhet jelent minden fő teherhordó szerkezet számára. Ez eleve drágábbá teszi az építkezést. A lejtést adó betonréteg elkészítése nem egyszerű feladat, gondoljunk csak a kivitelezéshez szükséges gépi háttérre (betonpumpa vagy daru használata), illetve a helyszíni lejtésképzésben részt vevő szak- és segéd munkások által elkövetett, nehezen és körülményesen javítható esetleges építési hibákra (nem a tervezett lejtéviszonyok valósulnak meg, vagy a szükséges távulási hézagok elmaradnak).

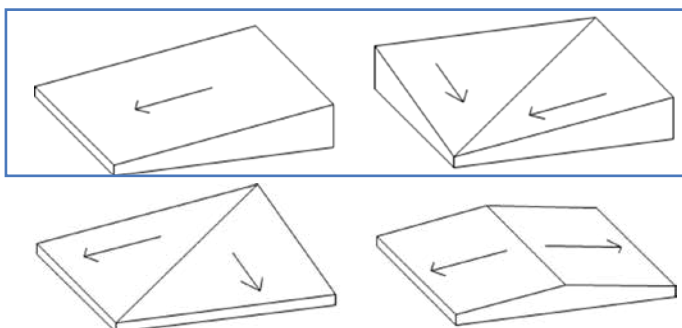
A betonból készített lejtések a kivitelezési időt is meghosszabbítják, hiszen a nagy nedvességtartalmú aljzatra a következő réteg csak a megfelelő technológiai szünet után hordható fel. Bizonyos évszakokban és/vagy időjárási körülmények között a betonozás egyáltalán el sem végezhető. Arról sem szabad elfeledkeznünk, hogy a bezárásra kerülő nedvesség felmelegedéséből keletkező nyomás eloszlátása, feszültségmentesítése miatt mindenképpen szükséges gőznyomás-kiegyenlítő réteg beépítése a szerkezetbe, amelynek pontonkénti vagy vonalmenti kiszellőzést kell biztosítani. Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy ezeknek a módszereknek rendkívül magas az élőköltsége, ami manapság komolyan hátráltatja a kivitelezést.

Az igazi megoldást a fenti esetekben a lejtésképző hőszigetelés jelenti, amely a súlycsökkentés mellett a tető hőszigetelő képességének igazán jelentős javítását úgy éri el, hogy kiküszöböli a helyszíni, nedves technológia minden hátrányát.

A lejtésképző elemek

Az 1×1 m méretű AUSTROTHERM lejtésképző expandált polisztirolhab táblák négy formában készülnek. Az alaptípus a vonalra lejtést eredményező trapéz keresztmetszetű lejtésképző elem, ami a vápa-, a nyereg-, illetve a gerincelemmel egészül ki.

A lejtésképző elemek a terhelés függvényében a szokásos terméktípusokból készülnek, így nem járható tetőkre az AT-N100, járható tetőkre, hasznosított tetőkre, zöldtetőkre a terheléstől függően az AT-N150 vagy AT-N200 típusú anyagokból készülnek. A táblák minimális vastagsága („indulási vastagság”) 2,0 cm.

A táblák felületén kialakított lejtés értéke – figyelembe véve az Épületszigetelők, Tetőfedők és Bádogosok Magyarországi Szövetsége által kidolgozott és kiadott „Tetőszigetelések tervezési és kivitelezési irányelvei”-ben foglaltakat – legalább 2,5%. (Ha bármely okból a tető lejtése a fenti értéket nem éri el, akkor az különleges szerkezetnek minősül, és ennek megfelelő ellensúlyozó megoldást kell alkalmazni, pl. rétegszám, anyagvastagság, átfedés növelése, nagyobb teljesítőképességű anyag alkalmazása.) Fokozott hőszigetelési igény esetén lehetőség van AUSTROTHERM GRAFIT® 100 vagy 150 anyagok alkalmazására, amivel a szigetelőréteg vastagságát is csökkenteni lehet. A szürke színű hőszigetelő anyagok alacsonyabb hővezetési tényezője különösen előnyös lehet abban az esetben, amikor az attikafal nem elég magas.

Tervezés

A polisztirolhab táblából készített lejtésképzés kettős szerepet tölt be a fenti rétegrendben. Mivel a lejtésadás mellett a hőszigetelő funkciót is el kell látnia, ezért az anyag vastagsága a mélyponton, a lefolyónál nem lehet kevesebb, mint 14-15 cm. Egy adott tető lejtésképzését a szükséges tervezési adatok ismeretében (a tető pontos geometriai méreteit, a lefolyók helye, az attikafal magassága, az igényelt lejtés, stb.) megtervezését az AUSTROTHERM Kft. elvégzi, és a közölt adatok alapján fektetési és elemkonszignációs terv készül.

Kivitelezés

Az AUSTROTHERM-lemezek szárazon fektethetők, ha a további tetőrétegek rögzítését leterhelés vagy mechanikai rögzítés biztosítja. A hőszigetelő táblák oldószertmentes bitumenes hidragasztókkal, vagy egykomponensű poliuretán ragasztókkal is rögzíthetők a gyártók által előírt technológiai és alkalmazás-technikai utasítások figyelembevételével.

Csapadékvíz elleni szigetelésként mind műanyag, mind bitumenes lemez használható. Lágyított PVC-lemez esetén a polisztirolhabra minden esetben védő-elválasztó filcra teget kell fektetni.

Mechanikai rögzítésű tető esetén ugyan változó hosszúságú dübeleket kell alkalmazni, azonban az átadott fektetési terv és elemkonszignációs lap alapján könnyen kiszámítható és kiosztható a szükséges rögzítőelem mennyisége és helye, figyelembe véve a vonatkozó előírásokat.

www.austrotherm.hu

AUSTROTHERM
Hőszigetelés

Zsaluzz, de ne vágj ki több fát!

Évezredek óta megszokhattuk, hogy az építőipar az egyik legnagyobb fafelhasználó.

Épülnek házak ma is fából, és számos építési tevékenység elmaradhatatlan velejárója a fafelhasználás. Ám, ahogy a modern technológia a környezet védelme és a Föld jövője érdekében az élet számos területén talált új műszaki megoldásokat, úgy a zsaluzás területéről is egyre nagyobb részt szakítanak ki a famentes megoldások. Ezek azt a fát helyettesítik, amik az építkezés után rövid időn belül hulladékként végzi.

Az EUROSTAT legfrissebb adatai alapján Magyarország az utolsó között, csak a 24. az uniós tagállamok listáján, ami az erdőgazdálkodások területeit illeti, erre a részarányra pedig egyértelműen nincs jó hatással a szélsőséges időjárás, ami menthetetlen károkat okozhat. Ugyan a legújabb klímavédelmi intézkedések között számoltartott döntés alapján Magyarország jelenlegi bő 20 százalékos erdősültségének rövid időn belül 27 százalékra emelése a cél (számítások szerint ehhez mintegy 100 évre lesz szükség), ez még mindig meglehetősen elmarad pl. a „kopárnak” tartott Görögország (32%) területarányos erdősűrűségétől. De ha mindezt még figyelmen kívül is hagynák, még akkor sem érdemes az értékes faanyagot úgy felhasználni, hogy abból rövid időn belül hulladék váljon.

A 2019-ben ültetett új, többhektárnyi erdősítés mellett el kell kezdeni abban a szektorban is tudatosan gondolkodni, ahol a legtöbb fát használják a munkavégzés során: az építőiparban.

A fenntartható fejlődést szem előtt tartó, a környezet védelméért elhivatott cégek szakemberei sorra mutatják be a klímavédelemhez hozzájáruló megoldásaikat, újításait. Ezek között némi túlzással szinte „matuzsálemi korúnak” számít a MEVA találmánya a 2000 óta alkalmazott, 100%-ban famentes, számtalanszor felhasználható és újrahasznosítható műanyag alkus zsaluhéj.

Aki tehát ezt használja, az biztos lehet benne: az építkezéséért egyetlen fát sem kellett kivágni.

20 éve használatban, 7 év a garancia, amivel ez idő alatt még senki nem élt

Legyen szó csavart, ívelt, lekerekített vagy döntött geometriáról, az előre meghajlítható, formázható „alkus” műanyag zsaluhéjjal ez egyszerűen és gyorsan elkészülhet. Ha mindezt faanyagú zsaluval kellene megoldani, az okozna némi fejtörést a kivitelezőknek.

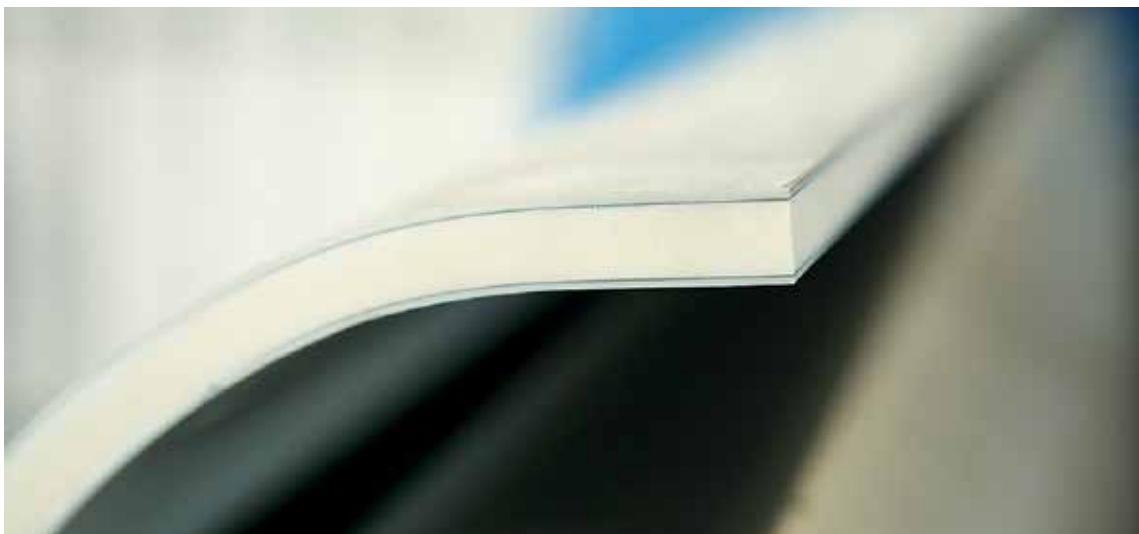
Az ökológiai szempontból is kedvező, bármilyen formára, térgeometriai alakzatra alakítható, regenerálása után számtalanszor felhasználható, környezetkímélő zsalutechnológia egy-egy nagyobb mennyiségű betont beépítő beruházás esetén szintén nagy mennyiségű fa felesleges felhasználását teszi lehetővé. Így a beton valóban formaadó anyag, térformáló eszköz lehet, az építészeti eszköztár fontos mégis takarékos része. A MEVA „alkus” zsalutechnológia ugyanakkor nemcsak a művészi formaképzésnél, vagy nagyobb felületet igénylő közösségi épületeknél, hanem a praktikus, kisebb költségvetésű, akár gyorsan kivitelezhető családi házak homlokzati kialakításánál is számos előnyt kínál.

A MEVA alkus műanyag zsaluhéj 20 éve szolgálja az környezetkímélő beruházókat, tehát már rengeteg alkalommal jócskán próbára tették és bizonyított. A bevezetése óta érvényes 7 év garanciális idő alatt pedig senki nem jelzett problémát, tehát megbízhatósága is megkérdőjelezhetetlen.

Generációkat kiszolgál az újrahasznosítható zsalu

A MEVA acélkeretes falzsaluk profilvastagsága, ebből adódó kiemelkedő terhelhetősége, az évtizedek óta alkalmazott műanyag zsaluhéj legendás kopásállósága, a tűzihorganyzott felületkezeléssel bizonyítottan olyan tartósságot kínál a zsalueszközök tulajdonosának, amellyel ténylegesen több generáció is dolgozhat a jövőben a jövőnkért.

További információ: www.meva.net

Az udvar csendje

„Az üresség – melyet hajlamosak vagyunk összetéveszteni a semmivel – valójában a végtelen lehetőségek tárháza.”
Daisetz Teitaro Suzuki

Egy iskolában az udvar persze nem csendes, régen rossz, ha az. Az udvar a „bandázás” helye, a szociális mozgásformák gyakorló pályája, egymás kerülgetéséé, a találkozásoké, a helyezkedéseké. A mérlegelés, a történések helye, ki kivel haverkodik, kit kerül, kik foglalják el a „menő” helyeket, kik a zugokat. A többi körítés: „gyökérgondozó” és „szárnynevelde”, azaz praktikus tércsoportok sorozata. A ritmikus szünetek helye, a ki-be mászkálás világa, a felszabadító, vérpezsdítő szabadság terepe.

A XXI. századi oktatás, nevelés épületei, oktatási rendszerünk, a tudás, a példa átadási módja – a társadalom elbizonytalanodásának szimptomájaként – újabb és újabb felfogások, nézőpontok viharában fogan. Az európai tekintélyelvűre alapozott oktatást diszkreditálta a XX. század története háborúival, borzalmaival, majd hedonista, fogyasztás-értékrendű atomizált szociális világával. Mi itt Közép-Európában a tartalom nélküli, az ideológia vattájával kitömött idolt kaptuk, deherizáló lehűző rejtett hangulatával, hogy tompuljon a rendszerkompatibilis kontraszelektió nyilvánvaló ténye. Tanárképzésünk társadalmi értéke devalválódott, az oktatás körülményei – mind személyi, csoport- és fizikai értelemben – leromlottak, s csak nagyokat pislogunk gróf Klebelsberg Kuno egy évtized alatt megalkotott, s majd egy évszázadig működő struktúrájára visszatekintve,

melyet egy pusztító háború, országcsönkítés, teljes gazdasági struktúraváltás után hozott létre, s alapjait még az erőszakhatolom sem tudta kisbaltával szétverni.

A kiút megfogalmazása a legtöbbször – szakmai szinten – leegyszerűsítve a „poroszos” lineáris osztályterem-elrendezés kontra csoportmunkaterem, térszervezés kialakításban, transzparens térkapcsolatokban ölt testet. De elég, ha saját tapasztalatunkra emlékezünk: egy szuggesztív tanár akár hétköznapi mondanóba csomagolt előadása, óramenete egyirányú figyelmet követelt, s aki be tudta tanítani a teret, aki lélekben meg tudta mozgatni az osztályt elreptítve a történelem, a tudomány, a művészet adott korába, ahhoz nem volt szükség különleges térkapcsolatokra. Másrészt igen is fontosak a más struktúrában rendezett terek, az aktív foglalkozások, a csoportos feladatmegoldások helyei, a kötetlenebb, kiscsoportokat befogadó helyiségek, zugok, saját helyek. Valóban, jóval bonyolultabb a helyzet, ha alaptételként kezeljük, hogy az építészeti formába sűrűsödő tartalom (tér, struktúra, anyagok, felületek sugallta hatás) az épületben folyó tevékenység megjelenítése, azzal összefonódó, facilitáló karakterű. S ha ez nem így van, akkor Ló Bélának volt igaza, amikor Jánosi György hosszas, az iskolák archetipusát (kolostor) s metamorfózisát megvilágító beszédéhez annyit fűzött hozzá: „tanár úr, én azt mondom, a ház az mégis csak egy ház”.

Mindenesetre én úgy gondolom, hogy a ház nemcsak ház, hanem segítő tér, üzenet, egy iskola esetében az alma mater, melyre évtizedek után is emlékezünk, melynek illata, sugárzása, társaink mozgása, a „mi helyünk” hangulata elkísér bennünket. Az alapképlet az udvar köré szervezett, belső struktúrájában azzal ekvivalens térszervezésű épület, mely alkalmas az egyén és a különböző nagyságú csoportok saját tereinek megteremtésére. Olyan épületre, mely fogadni képes a használók – végső soron gazdái – impulzusait, mely történetessé válik az évek során, patinaként és nem pusztulásként befogadni az időt, a történetet, melynek falain átsugárzik egy közösség története. Természetesen ez nem olyan egyszerű, a nagy szándékok a megvalósulásban mérhetőek meg, s itt Budakeszin, a Kerekmezőn a szándék struktúrája, építészeti megfogalmazása egy példa. Egy apropó, melyet Beuys szemléletét követve egy párbeszéd tárgyaként tárok fel.

A Kerekmező Iskola (hivatalos nevén Széchenyi István Általános Iskola) története 2016-ban kezdődött: a Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program előző évi maradványforrásából. Az örvendetes gyermekszám-növekedésen túl a város elavult, oktatásra alkalmatlan, a 70-es években épült ún. FORFAtantermeit kellett kiváltani és a befogadóképességet növelni az új iskolaépületben, melyhez az értékes területet – felismerve a lehetőséget – az önkormányzat biztosította.

Egy zárt – két átjáróval a külső udvarhoz kötött – udvar köré szervezett négy épületszárny dinamikus, a szárnyak hossz tengelyében emelkedő tetőkkel fedett, az ízesülési pontokon átjáratokkal, bejáratokkal rendelkező épülettömeg-struktúra kínálta magát megoldásként.

Az építészet inspiratív impulzusaihoz nem szokott a forráskelet hozzártartozni. Ugyanakkor szigorú, zárt keretek közt kellett mozogni, taktikusan többlépcsős megvalósítást feltételezve. Kompromisszumok között vezetett az út: vakolt architektúra kevés téglával, ablakszerkezetekkel és nem függönyfallal, ahol csak lehet, spórolva a szerkezetépítéssel, egyszerű burkolatokkal. Ne tessék félreérteni, a közösségi terek padlóbur-

kolata barkácsárúház-szintű: nincs azzal semmi baj, ha nem a legmenőbb retifikált padlóburkolat készül – melyre a szakma egyetértőleg, gótikus arckifejezéssel csettint –, csak előre kell tudni, hogy a térstruktúrával, a részletekkel, az íves folyosó feltáruló látványával oldani lehessen ezt. Egyensúlyteremtés az alkotómódszer: látni a lehetőségeket és súlyozni azokat. Látva a megvalósulást, hiszem, hogy aki a külső térből a tanári-könyvtár zoomorf/antropomorf tömegéhez csatlakozó fa előtető, a galéria alacsonyabb lemeze alatt áthaladva megérezzi a külső anyagok burkolta aula hangulatát, akinek feltáru az üvegfalon keresztül az udvar belső világa: nem sokat piszmozg a bútorzattal is takart járólapok minősítésén.

A közepet jelentő udvar, térfalai egy városi tér elemeiből épülnek fel: van benne árka – tornaterem –, passzázs, háromszintes nagyított tornác, külső-belső térkapcsolat, osztott-tömeg-elemek. Saját világ, az alma mater. Az udvar „közterének” kialakításánál egy oldott, sokfajta helyet integráló tálalakítás és egy melegebb – akár vállalva a mediterrán jelzőt is – hangulat megteremtése volt a cél. A funkció, a befogadóképesség és a struktúra miatt a külső területek két alapvető részre tagoltak: a nagyrészt burkolt udvarra lépnek ki a szünetben a tanulók, az átjárókon megközelíthető nyugati oldaludvar a füves fás terület. Az építészeti formavilág a belső udvaron gazdagabb, mint a külső felületeken, jó példa erre a tornaterem külső, déli – ritkább falpillérek, szalagablak – és udvari északi – sűrűbb árka – védett helyen kialakított faburkolatokkal és -ablakokkal – homlokzata. Mindig nagy veszély a keretes struktúráknál, hogy ami a külső felületeknél jó ritmusú, mert az architektúra eloszlik, szétterül – főleg egy szabadon álló épület esetében –, az a belső udvaron – főleg ha az valamilyen osztásrendben, rásztereiben készül – nyomasztó, egyhangú és rossz térerányú lesz. Ami kívül hívogató, az belül nyomasztóvá, taszítóvá válik.

A homlokzat kialakítása a korábbi, a polgári egészségháznál alkalmazott „szertelen” rendben történt: a felületi rászter, nyílásnagyság, falhasíték, keretezés, nyílásosztáselemek foltonkénti kitérésével. Ez a sajátos rendszer a Máriy utcai főhomlokzaton a legerősebb, az északi szárnynál az előadók tetőfelületre átforduló nyílásaiban és a kihatott, melléktömegbe ágyazott nyílásainál tompább, míg a hátsó szárny esetében a belső, udvari homlokzaton az utcaival azonos szerkesztésben jelenik meg. Az íves homlokzatokon, azok térbeliségének okán az alapszerkesztést tompítottuk, míg a tornateremnél a funkció megkövetelte fegyelmelzettség miatt nem alkalmaztuk. A struktúra dinamizmusának kezelése, a kitérő és bezáruló tömegek, formák egyensúlyrendszerének kialakítása – beleértve az ezt támogató, hangsúlyozó vagy éppen oldó anyaghasználatot, részletképzéseket – volt a tömeg és tálalakítás legfontosabb elve.

Úgy gondolom, jó történet volt, s ez a három-négy év csak kezdete egy történetes helynek. S hogy útravalót is adjunk a környezetalakításhoz – az építészeti eszközökön túl –, a művészek adományaként Orosz István és felesége, Keresztes Dóra grafikusok képei kerültek a közösségi terek falaira, megadva a további dekorációk alaphangját, merengeniálót szolgáltatva a diákoknak.

Az udvar csendje az, amit „méretezett” építészeti elemeinkkel, mint hangulatot alakítunk ki – mely önmagában, de persze értelmetlenül létezik a használók nélkül is –, s mely segíti őket abban, hogy az üres térben megérezzenek valamit a világ végtelen lehetőségeiből, végső soron a zárt udvarban a szabadság eszméjéből.

Épült a Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program keretében

Építette:

Nemzeti Sportközpontok, Kovács Norbert főigazgató

Társfinanszírozó:

Budakeszi Város Polgármesteri Hivatala, dr. Csutoráné dr. Győri Otília polgármester
BMSK Zrt., Medvigy Mihály vezérigazgató
ÉPKAR Zrt.-ZERON Zrt.-konzorcium
Triskell Kft., Turi Attila építész

Lebonyolító:

Kivitelezés:

Tervezés:

Munkatársak:

Építész:

Turi Gergő
Robitsko Davor
Töviskes Csilla
Kiss Márta
Bárdi Tibor (Linea Kft.)

Tartószerkezet:

Épületgépezés:

Elektromosság:

Pongor László
Szikora Miklós
Körös-Consult Kft.
DNB Kft.

Fotók: Dénes György

CAN Architects – egy fiatal győri tervezőcsapat

Mikor és hogyan alakult az irodátok? Mi köt össze benneteket, miért éppen ti dolgoztok együtt?

2017 januárjában hatan (Nagy András egykori alapítótársunkkal) ültünk körbe egy győr-belvárosi kocsmaszalt, megbeszélni, melyik lesz a MOME Campus-pályázat után a következő, melyet együtt csinálunk. Az este végén úgy álltunk fel, hogy a pályázat helyett belevágunk egy hosszú távú közös jövőbe, alapítunk egy építészirodát.

Nagyrészt ismertük egymást az egyetemről, öten Győrben végeztünk. Majd oktatói – ketten ma is főállásban tanítunk a győri egyetemen – vagy építészeti munkák során mind dolgoztunk már együtt hol párban, hol hárman-négyen. Sok szálon kötődünk egymáshoz és bár aktuálisan mindenki dolgozott, nagyon erős volt bennünk a közös munka iránti vágy. Hat individuum, hat kapcsolati háló, egy közös asztal körül. Ez a CAN Architects. Azóta is ebben hiszünk.

2020 februárjától öt alapítótag – **Cseh András DLA**, akadémikus, a hazai épített környezeti nevelés egyik meghatározó alakja; **Élő József**, építésügyi háttérrel, kamarai szerepvállalásával a városi szövetek ismerője; **Köninger Szilárd**, akinek külföldi irodáknál szerzett tapasztalatai alakítják a munkamódszert; **Németh Dávid**, akit saját praxisa felkészített a személyes kapcsolatépítés fontosságára; **Tátrai Ádám**, közösségépítő, szociális elhivatottsága formálja munkásságunkat, vezetésével működik alkotó közösségünk. A CAN kezdetben hat, ma öt ember világlátásából alakul. Közös bennünk, hogy hiszünk egymásban, engedjük, hogy formáljon a másik, de tiszteletben tartjuk egymás karakterét. Céljaink eléréséhez pedig egyre nagyobb csapatot építünk, jelenleg tizenegyen dolgozunk együtt, tíz építész és egy irodavezető. Akikkel a közös tervezőasztalt megosztjuk, mind Győrben végzett építészek, ismerték egymást, minket már az egyetemről, ez hozzájárul a sikeres együttműködéshez.

Mit tesztek azért, hogy ne csak egy iroda legyetek, hanem egy csapat is?

Alapvetés volt köztünk az őszinteség és a demokratikus berendezkedés, melyben mindenki megtalálja a helyét. Kibéreltünk egy belvárosi földszinti üzlethelyiséget, szemben egy olasz kávézó, nem akartunk elbujni. Tudatosan fordítunk időt és energiát a szervezettefejlesztésre, a jövőnket építjük ezzel.

Ha belépünk az irodába, van egy állandó alapzaj, pezsgés, időnként hangos szóváltás hol viccből, hol feszültségből, szól a zene, együtt ebédelünk. Járunk szakmai rendezvényekre, kiállításmegnyitókra, ha meghívják minket valahova előadni,

Fotó: CAN Architects

Munkamódszer, tábla a falon

Fotó: CAN Architects

Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont, közösségi tervezés

próbaljuk vinni az egész csapatot. Törekszünk havi rendszerességgel olyan délutánra, estére, amikor együtt főzünk, koncertre megyünk; ezeket az alkalmakat mindig más páros szervezi az irodából. A napi tíz-tizenkét óra munkát, az ebből fakadó nagyon sok együtt-, egy térben létet csak úgy lehet hatékonyan kihasználni, ha közben egymással emberileg rendben vagyunk.

Fontos, hogy egyenrangú partnerként tekintünk a velünk együtt dolgozóakra, így „belátást” engedünk nekik a cég – a konkrét elvégzendő építészeti munkarészeket túlmutató – életébe is: tárgyalás- és munkamódszertan, stratégia és jövőképzés, megbízási és szakági kommunikáció. Ezzel egyrészt tapasztalatot tudunk nekik adni, melyet, ha később függetlennednek, tudnak kamatoztatni, valamint így még inkább magukénak érzik a cég, a közösség jövőjét. Eddig úgy tűnik, mindez működik.

Van-e személyes munkamódszerezetek? Hogyan dolgoztok?

Első közös projektünk egy asztal volt, ma is ezt üljük körbe. Hullámzó széle minket jellemez, azt a dinamikát, ahogy működünk. Ez maga a munkamódszer: Share the table – egy asztal körül – mondjuk. Nem az építészeti teljesítmény az első, hanem összefogni az akkumulálódott tudást. És nemcsak az építészeti és szerteágazó szakági tudást, hanem az építető tudását is. Mindezzel bizalmat építünk.

Minden projekt, a legkisebb is, minimum két alapítótag vezetése mellett formálódik, de mindenki a nulláról skiccel, nincsenek vezetett vonalak. Minden projekt kutatáson, a kutatás során megszerzett közös tudáson alapszik. Van például egy fal, rajta hatalmas fehér tábla, erre kerülnek a gyűjtött képek, információk, de rajzolunk is rá.

Fontos, hogy időről időre legyen olyan megbízásunk, melyen minél többen dolgozhatunk egyszerre, akár az egész iroda. Ilyen volt például a mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont koncepciójának. Ekkor érezni igazán egy tizenpár fős közösség erejét.

Miről ismerhetők fel az iroda munkái?

Nehéz kérdés, hisz belülről nézve tisztában vagyunk minden munkánk jó értelemben vett egyediségével, még akkor is, ha ez nem minden esetben testesül meg szembevető, könnyen azonosítható formákban. Törekszünk, hogy a lehető legtöbb projektben létesüljenek olyan közösségi helyek, amik lehetőséget adnak, inspirálnak a felhasználók általi téralakításra. Ilyenek például a győri Marcal Park és Mátyás téri társasházak ma egyáltalán nem általános nagy léptékű fogadó-, közlekedő-, átmeneti terei.

De ha megpróbáljuk a munkásságunkat kívülről szemlélni, akkor azokra a visszajelzésekre tudunk hagyatkozni, melyeket az elmúlt évek során megbízóktól, velünk együtt dolgozó szakágaktól, épületfelhasználóktól kaptunk. Ezek a visszajelzések két dolgot emelnek ki: a hozzáállásunkat és az újító szellemiségünket. A hozzáállásunkat emberekhez, igényekhez, a közös munka fontosságához. Újító szellemiséget mind munkamódszerben, mind a funkciók feltérképezésében és az azokra adott építészeti válaszokban.

Milyen munkáitok vannak, hogy találjanak meg a munkák titeket?

Az első munkákat az iroda az alapítótárogok kapcsolati hálójának köszönheti – soproni múzeumnegyed, Komarno, villa, Hubertus-kápolna, több jelentős léptékű társasház Győrben –, majd részben bizalmi alapon egyik munka hozta a másikat, részben a felmutatott eredmények alapján keresnek bennünket egyre többen.

A jövőben minél több olyan munkát szeretnénk, melyekben valóban tudjuk kihasználni a kutatáson és közösségi tervezésen alapuló munkamódszerünket.

Egy ilyen szegmens most a nevelési-oktatási terek tervezése. Évek óta vizsgáljuk, hogyan alakul át nemzetközileg a közoktatás, a kortárs tanulásfogalmak, a gyerek fejlesztése, valamint ezekkel párhuzamosan az ezeket kiszolgáló, sőt inspiráló épített külső és belső környezetek.

Az első oktatással kapcsolatos munkánk a MobilITy digitális élményközpont volt. A felkérés alapvetően belsőépítészeti feladatról szólt. A győri Mobilis-épület egy 300 m²-es térben kellett volna lerekesztenünk három osztálytermet, ahol elsősorban általános iskolás diákoknak tudnak megismertetni a digitalizáció legfrissebb vívmányaiival, ezzel motiválva őket ilyen irányú továbbtanulásra, pályaválasztásra. A kívánt hagyományos tanterem helyett sok munka, párbeszéd és a megbízó nyitottságának köszönhetően sikerült a teret egyben tartanunk, falak helyett épített és mobil bútorokkal létrehozni Magyarország első nyitott osztálytermét (nemzetközi szakirodalomban open classroom), melynek térstruktúrája egy időben, egymást akusztikailag sem zavarva, 40 fő akár négy csoportban való befogadására alkalmas.

A MobilITy tapasztalatait, sőt mint szemléltetőeszközt használtuk később a Piarista Iskola tervezésekor, majd az összegyűlt tudást kamatoztattuk a Kopp Mária Intézet által kiírt bölcsőde-ötletpályázaton, ahol megvételt nyertünk. A sort folytatja egy jelenlegi budapesti munkánk, ahol egy óvoda szomszédságába tervezünk sokrétű, nem csak az óvodások által használatos közparkot.

A másik speciális terület, mellyel sokat foglalkozunk, a műemlék házak sorsa. Egyrészt itt is alkalmazható a kutatásalapú munkamódszer, másrészt nagy felelősséget érzünk építészként a meglévő épített állomány megőrzésében, hasznosításában mind kultúrtörténeti, mind fenntarthatósági szempontból. Idén adtuk le egy, a győri Széchenyi tér közelében álló Rákóczi utcai, közel 300 éves ház felújításának és átalakításának terveit. Izgalmas feladat volt feltérképezni a győri belváros emeletrépitéseinek és tetőforma-alakulásainak összetettségét.

A harmadik ilyen szegmens a léptéke miatt kihívás: a városrészeket meghatározó léptékű beépítések tervezése. Ezekhez a feladatokhoz nagyon kevesen mernek a felhasználó közösség oldaláról (is) közelíteni, hisz elsősor megközelíthetetlen ember-

Látványterv: Sárdi Krisztina

Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont

tömegről van szó. Mi büszkék vagyunk rá, hogy az ilyen munkáink esetében is az embert állítjuk a központba, keresve az alternatív módszertanokat igényeik feltérképezésére.

Van-e olyan munkátok, amelyet nem kellett volna elvállalnotok? Tudtok-e nemet mondani egy felkérésre?

Azokat a munkákat preferáljuk, ahol több embert, közösséget tudunk megszólítani, ha lehetőség van rá a léptéknek megfelelően bevinni őket a tervezési folyamatba, közösen fejleszteni, közös tudást létrehozni, legyen az társasház, középület, köztéri installáció vagy akár egy könyv.

Ha egy munkát kellene kiemelni, melyik az, amire a legbüszkébbek vagytok, és miért?

A már többször említett mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont, melyet nyílt nemzetközi közbeszerzésen nyertünk el. Háromhektáros területre, zöldmezős beruházként, közel 1000 főre, nettó 15 000 m² hasznos belső térrel, majd 2 éves tervezési időtartammal, közösségi tervezésben, 32 szakággal. Ez a munka alapjaiban határozta meg az iroda elmúlt két évét, bővülnünk kellett mind emberállományban, mind irodaterében, ki kellett alakítani egy ilyen léptéket átfogó stratégiát, fel kellett nőni a feladathoz.

Mind a munkamódszer, mind az ez által elért eredmény, egyelőre csak nemzetközi szakmai visszajelzések alapján, kiemelkedő. Az iskolát beavogatták 2019-ben az S. ARCH AWARD-on az adott év három legfontosabb középületterve közé.

Látványterv: Sárdi Krisztina

Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont

A munkamódszer a kutatáson alapuló valós közösségi tervezés volt.

Közösségi tervezés köztünk építészek és a legfontosabb design – belsőépítész, világítás, akusztika, tájépítész, környezetpszichológia – és műszaki – statika, gépészet, villamos, tűzvédelem – szakágak között. Megkértünk mindenkit, mondja el, mit gondol egy ilyen léptékű iskola tervezéséről, milyen előírásoknak kell neki megfelelnie, milyen újítást tudna elképzelni. Mindannyian meglepődtek, nem ehhez szoktak, legtöbbször csak engedélyezési tervi fázisban kapcsolódnak be a projektekbe. De csak ebből a szoros együttgondolkodásból születhetett meg a felsősök és a gimnazisták osztálytermét formáló téri innováció, mely eddig egyedülálló a világon. A négyzetből szerkesztett, két derékszögű hűrnégyszögalaprajz különböző oldalai felé fordulva karakteresen különböző térézetet biztosítanak, melyek eltérő pedagógiai helyzetekre tervezettek, ezek során ideálisan használhatóak. Megvan, melyik oldal felé fordulva működik igazán jól a hagyományos frontális oktatás, mely felé a kis csoportos vagy egyéni munka, mely felé az egész osztályt érintő személyes beszélgetés.

És közösségi tervezés az építészek, sokszor kiegészülve szakági jelenléttel, és a megbízói közösség között. A megbízói közösség, a Piarista Rend Magyar Tartományfőnöksége, a Mosonmagyaróváron jelenleg is működő Piarista Iskola vezetése, tanteszülete, diákjai, az ő szülei, mind-mind meg lettek szólítva a workshopok alkalmával. Az ő nyitottságuk, valamint a rendalapító Kalazanczi Szent József maga korában igen is progresszív közoktatási tanainak „újrafelfedezése” kellett ahhoz, hogy merjenek szakítani az ipari forradalom óta szinte változatlan folyosós-cellás modellel és ajánlásunkra egy sokkal összetettebb térstruktúrában kezdenek gondolkodni, ahol az épület belső tereivel egyenragú az oktatásra is tervezett közel másfél hektáros kert.

Mit gondoltok az építészetről, az építészek mai hazai helyzetéről?

Sajnos az építészet itthon ma általánosságban társadalmilag nem megbecsült szakma és erről mi, építészek is tehetünk. A laikusok sokszor nem értik, vagy nem is érthetik, vagy ami a legrosszabb, hisz a közönyről árulkodik, nem is akarják érteni az építészetről, a mértéket, a válaszokat. Egyszerűen nem a kultúránk része, hogy ne csak éljünk az épített környezetünkben, hanem megpróbáljunk figyelni rá, megérteni azt, óvni és tudatos véleményt formálni alakulásáról. Nagyon találó Kerékgyártó Béla mondása, miszerint „Az építészet – közügy. Figyeljünk rá oda mindannyian.” Ehhez szándék kell és közös nyelv. Irodánkban nyári építőtáborokon (faluépítés, a győri 31! fesztivál installációi) és építészeti gyerekfoglalkozásokon („pre architectura”) próbálunk eszközt adni a gyerekek és a felnőttek kezébe, melyekkel feltérképezhetik, ezáltal jobban megismerhetik, megérthetik az őket körülvevő épített környezetet. Reméljük, hozzá tudunk tenni, hogy egy tudatosabb megbízói generáció nőjön fel.

Szaktánk nagy problémája, hogy nincs egységes érdekvédelem, nem tartjuk be a közös szabályokat. Az egyik legfontosabb, egy-egy munka tervezési díjának meghatározása, melyet a Kamara szabályoz. Ezzel szemben gyakran előforduló helyzet, sokszor már irreális módon alacsony árakon megszerzeni munkákat, mellyel az építészek egymást ássák alá, eszközt adva a megbízók kezébe, hogy mindig lehet csökkenteni a tervezési díjakon.

Úgy gondoljuk, az előzőekben megfogalmazottak is vezettek oda, hogy a minőségi építész nem tudott érdemben szerephez jutni a tömeges lakás- és családiház-építés piacán. Ez pedig hosszú távon határozza meg lakókörnyezetünket, valamint a laikusok építészetről kialakított képét is. A lakókörnyezet a rá-rakódó emlékezettel elfogadtatja, megszépíti, sőt követendővé teszi az adott építészeti produktumot, sajnos, ha gyenge, sőt rossz minőségű, akkor is.

Göbősmajor, Hubertus-kápolna

Merre tart és merre kellene tartania az építészetnek itthon és globálisan?

Egyre fontosabbnak tartjuk az építész dramaturg szerepét. Kellenek a történetek, a történetekhez tudnak kapcsolódni az emberek, tudják formálni egyéneként és közösen, a történetekből kell, hogy a házak kinőjenek. Az így alakított környezet megismerhetővé és elismerhetővé válik mindenki számára, mint a közös nyelv.

Véleményetek szerint mit tud és kellene tennie az építésznek egyéneként és az építésztsadalomnak, mint egy hivatás képviselőjeként a vizuális kultúra fejlődéséért, a fenntarthatóságért és mindenért, ami a jövőbe mutat?

Folytatva az előző gondolatmenetet, alapvető a közös nyelv, a közös tudás, és hogy az építész csak a használókkal összhangban tud tenni bármiért, legyen szó akár a fenntarthatóságról, akár a vizuális kultúráról. Gondoljunk csak bele, a fenntarthatóságról, ami nagyon sokféle lehet, csak akkor lehet érdemben beszélni egy adott épület tervezésénél, ha erre az építető nyitott; és a gyerekeket is csak akkor lehet „megfogni” akár a legizgalmasabb foglalkozással is, ha a szülők elhozzák őket! E téren nagyon optimisták vagyunk. Itthon közel húsz éve dolgoznak olyan építészek és nem építészek, akik tudatosan vállalják az épített környezeti nevelést.

Vannak-e megfogalmazható céljaitok a munkátokban?

Somogyi Krisztina építészetkritikus, környezetpszichológus mondja TEDx Liberty Bridge Women előadásában, hogy kellenek olyan építészek, akik engedik alakítani a teret.

Hisszük, hogy mi ilyen építészek vagyunk. Építészetünk a jelenlétből táplálkozik, a közösségünkben szőtt történetekből személyessé váló terek nőnek ki.

Fotó: CAN Architects

Komarno, villa

Fotó: CAN Architects

Győr, Mobilly

Fotó: CAN Architects

Győr, Marcal Park

Grafika: CAN Architects

Győr, Rákóczi 2

Sikersztori, vagy egy újabb elveszített érték

Ivánka András győri Orvosi Klubjának története tegnap és ma...

Fotó: Schmal Fülöp

Ez a cikk egy figyelemfelhívás egy, talán kevésbé ismert értékünkre, célja pedig, hogy utat találjon egy álom megvalósításához, lobbizzon egy jó ügy érdekében...

Volt egyszer egy építész, Ivánka András. Sokaknak keveset mond a neve, pedig az 1911-ben született építész hanyatttört sorsa és életútja ellenére maradandó nyomot hagyott az utókorra, a szakmára és Győr városára. Ennek ékes példája a győri Orvosi Klub épülete, amelyet 1999-ben a Vámos Domonika szerkesztésében megjelent Arc' című kiadványsorozat is bemutatott.

Az épület messze túlmutatott a korán, a hazai építészeti kultúrán, talán ezt ismerték fel akkor, amikor 2003-ban műemléki védeltséget kapott. Az épület eredetileg a kórház Orvosi Klubjaként funkcionált, a földszinten társalgóval, önkiszolgáló menzával, az emeleten olvasóteremmel, előadóteremmel.

A Magyar Építőművészet 1969/4-es számából származó idézet alapján alkothatunk plasztikus képet az épületről: „Az oldott belső térhatást karcsú monolit vasbeton oszlopokon, ill. acél üvegfaltartókon nyugvó, a belső térben artiztikusan jelentkező könnyű acél rácsostartók biztosítják, amelyek ferde síkú, ún. repülőtetős kiképzése a kétoldali felső világítást biztosítja. A rácsostartókra függesztve készült az egykarú lépcső is, át-tört, könnyed részletképzéssel. A belső hangulat, az összhatás

szempontjából nagy jelentőségűek a burkolóanyagok, a felületképzések és a berendezési tárgyak. A kőpadló, a külső-belső klinkerburkolat komorabb anyagszerűsége mellett a kerámia falburkolatok (az egyedi tervezésű szellőzőrácsok részletéig megtervezve), a télikertszerű növényzet elhelyezése a kis csobogóval, a konzolokon belógó lámpasor, a tört felületek és síkok, a színek és fények játéka mind a kórházi élet derékszögű térrendszerének és fehér domináns színvilágának olyan kontrasztját eredményezi, amely a teljes kikapcsolódás lehetőségét adja az ide 1-2 órára betérő egészségügyi dolgozóknak.”

A kor és az épület, az építészeti minőség ellentmondásosságát jól jellemzi Hartmann Gergely 2018-ban az Építészfórumban megjelent cikkének részlete: „Az épület kivitelezése 1963-tól a formabontó, aprólékos műgonddal megtervezett megoldások miatt rendkívül hosszan húzódott, csak 1968-ra készült el, ugyanabban az évben, amikor átadták a végletes iparosítás helyi monstrumát, a győri házgyárat. Beszédesebb ez az egybeesés, hiszen talán éppen itt ragadható meg igazi jelenősége. Felmutatta a kivitelezői diktátum, a gazdasági megtérülési mutatók, a végletes iparosítás, a mennyiségre törekvés korszakában a már-már utópisztikus alternatívát: így is lehet.

Ivánka András minden építészeti kreativitását és szakértelmét, világlátottságát és műveltségét belesűrítette ebbe a házba. Rendkívüli minőségű keretet adott használóinak a hetvenes évek szocializmusában.”

Jelenleg az épület üresen áll. A terület őrzött, így az emberek nem tesznek kárt az épületben, de az épület komoly harcban áll a természettel... az egyébként kedves borostyán a történetben negatív hősként igyekszik megvetni a lábát a belső térben, és innentől kezdve válik élessé a dolog, mivel fogytán az idő. Kevés ilyen minőségű, ebből a korból származó, a műemléki védeltség okán elismerten védendő értékünk van, aminek védelme közös felelősségünk! A szakma, a tulajdonos állam, sőt minden felelősen gondolkodó állampolgár érdeke és felelőssége, hogy ezeket az értékeket megőrizzük!

2018-ban a DesignHét keretében volt egy épületlátogatás, amelyet követően elhatároztuk, hogy megpróbálkozunk a lehetetlennel, Építész Kamaraként, mindenféle pénzügyi forrás híján, megmenteni egy ilyen értéket. Célunk, hogy az épület megmentésén túl olyan funkciót adjunk ennek a térnek, amely, bár eltér az eredeti tervtől, de mégis méltó az építészeti minőségéhez. Éppen ezért lévén, hogy nem orvosi kamara vagyunk, szeretnénk, ha az épület a megújulását követően egy vidéki építészeti központként tudna funkcionálni, olyan központként,

Fotók: Schmal Fülöp

amivel sok helyen találkozhatunk a világban, amely azzal tud több lenni másoknál, hogy a funkcióján túl elmondhatja magáról, hogy megmentett egy építészeti értéket, amely példát mutat abban, hogy van élet a piaci világon túl, hogy érdemes a kultúrába tőkét fektetni, hogy az épített környezet védelme, a társadalom érzékenyítése az építészeti minőség, az őt körülvevő világ iránt olyan feladat, ami minden érintett számára fontos és örömforrás.

Az épületet felmértük, a koncepcióalkotás folyik, célunk, hogy az épület olyan kulturális centrumként tudjon működni, megújulni, amely az építészetet szolgáló funkcióján túl a kultúra minden ágát szolgálja, amely Győr város kulturális sokszínűségét is tovább gazdagítja, amely mindannyiunknak örömet okoz. Ha behunyjuk a szemünk, a bevezetésben említett álmom arról szól, hogy miután élvezve az épület koroktól független építészeti minőségét, megtekintünk egy végtelenül inspiráló kortárs építészeti kiállítást, leülünk a földszinti ArtCafe-ban, megkóstoljuk a Bauhaus tányérdesszert, emlékül becsomagoltatjuk az Ivánka András által tervezett színes kerámiaburkolat ihlette bonbonválogatást, úgy érezzük, hogy a világ kerek, az értékek a helyükön vannak, hazaértünk! Ez a cél, és nem adjuk alább!

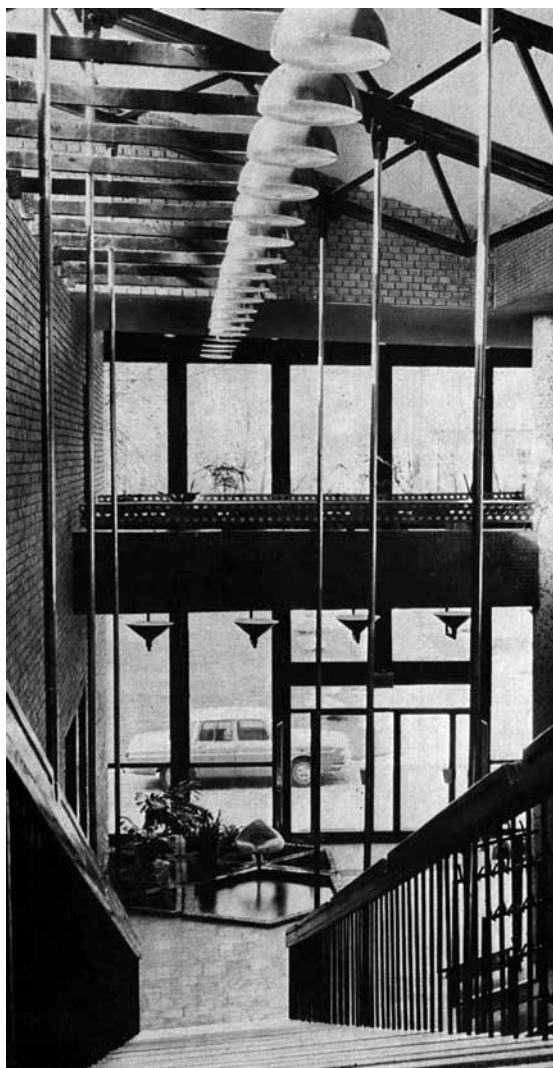
Mindenkit arra biztatunk, legyen szakmabeli, vagy csak fogékony a szépre, hogy látogasson el Győrbe, nézze meg az épületet (ebben igyekszünk segíteni), legyen partner abban, hogy megmentsünk olyan épületeket, amelyek ezt megérdemlik!

Bízunk abban, hogy mind a tulajdonos állam, mind Győr városa partner lesz ennek az álmomnak a megvalósításában, hiszen közös érdek, hogy építésként és állampolgárként mindenki élvezhesse mind az épület építészeti minőségét, Ivánka András örökségét, mind a tervezett funkció kulturális misszióját!

*Tutervai Máttyás
GY-M-S Megyei Építész Kamara*

Fotó: Schmal Fülöp

Fotó: Magyar Építőművészet 1969

Fotók: Schmal Fülöp

Díjazott szakmagyakorlók március 15-e alkalmából

Lapzárta után érkeztek az alábbi hírek szerkesztőségünkbe, így a szakmagyakorlói díjazotti lista valószínűleg nem teljes.

Kossuth-díjat kapott Skardelli György

Skardelli György Ybl Miklós-díjas építész, érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja részére Magyarország számára kivételesen értékes művészi pályafutása során létrehozott, a funkcionalitást, a fenntarthatóságot és az esztétikumot tökéletesen ötvöző, a múltból átemelt és a kortárs építészeti értékeket összhangba hozó, a városkép egységét és sajátos jegyeit mindig szem előtt tartó tervezői-alkotói életműve elismerésként Kossuth-díjat adott át a köztársasági elnök március 15-e alkalmából.

Széchenyi-díj

Magyarország számára kivételesen értékes, a hazai épületszerkezetek színvonalának emeléséhez jelentős mértékben hozzájáruló munkásságuk, az építészeti alkotások esztétikai értéke és a magas műszaki minőség közötti harmónia megteremtésén alapuló, számos emblematisz műemlék épület rekonstrukcióját is magába foglaló szakmai tevékenységük elismerésként a Széchenyi-díjat megosztva kapta: **Horváth Sándor építészmérnök** és **Pataky Rita építészmérnök**.

A Miniszterelnökség közleménye

Nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából Gu-lyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter miniszteri elismeréseket adományozott.

Ybl Miklós-díjat adományozott

magas színvonalú alkotói munkájáért, különösen az ipari örökség revitalizációjának rendkívüli példájaként az Ózd város központjában megvalósult „Kultúrgyár” tervezéséért, valamint építészeti, városépítészeti publikációs és oktatói tevékenysége elismerésként **Csontos Györgyi DLA-építésznek**;

több évtizedes elegáns és professzionális alkotói munkájáért, építészeti közéleti szerepéért, valamint kiemelkedő színvonalon megvalósult középületek, különösen a Magyar Művészeti Akadémia Andrassy úti új székháza, a Vörösmarty téri irodaház, a Gresham Hotel, a Magyar Külkereskedelmi Bank székháza tervezésében végzett kiemelkedő tevékenységéért **Fazakas György építésznek**;

a helyi, különösen szülővárosához, Miskolchoz kötődő, hagyományokat tisztelő és gazdagító, rendkívüli szorgalommal és alázattal végzett következetes, értékteremtő és értékmentő életműve elismerésként **Pirity Attila építésznek**;

példamutató építészeti alkotó munkásságáért, emblematisz, tiszta szerkesztésű, kimagasló színvonalon megvalósult épületek létrehozásáért **Sajtos Gábor DLA-építésznek**;

több évtizedes, sikeres oktatói tevékenységéért, valamint a modern építészet legjobb hagyományait továbbvivő, a kortárs építészet eszközeivel megalkotott, arculatformáló középületek tervezésében végzett kiemelkedő építészeti munkásságáért **Varga Tamás DLA-építésznek**.

Mócsényi Mihály-díjat adományozott

az okleveles tájépítészmérnöki képzés és a táj-építészeti doktori képzés tanterveinek kifejlesztése, a magyar tájépítészeti oktatás nemzetközi elismertetése, az ökológikus, integrált szemléletű kortárs szabadter-tervezés megalapozása terén végzett munkássága, valamint kimagasló kert- és tájépítészeti tervezői tevékenysége elismerésként **dr. Jámbor Imre tájépítésznek**, nyugalmazott egyetemi tanárnak.

Műemlékvédelemért – Forster Gyula-díjat adományozott

a műemlékvédelem területén nagy odaadással végzett, több mint négy évtizedes kiemelkedő szakmai munkásságáért, jelentős műemléki helyreállítások magas színvonalú tervezése és koordinálása során példamutató emberi hozzáállással végzett tevékenységéért **Deák Zoltán Tamás építésznek**, műemlékvédelmi szakmérnöknek, vezető tervezőnek;

az örökségvédelem területén végzett több évtizedes odaadó és kimagasló színvonalú szakmai irányító munkássága, az örökségvédelemhez kapcsolódó jogi szabályozás előkészítésében végzett aktív közreműködése, a magyar műemlékvédelem nemzetközi elismertetésében játszott meghatározó szerepe, valamint oktatói és publikációs tevékenysége elismerésként **dr. Fejérdy Tamás DLA-építésznek**, műemlékvédelmi szakmérnöknek, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága tiszteletbeli elnökének.

Gratulálunk minden díjazottnak!

Könyvajánló

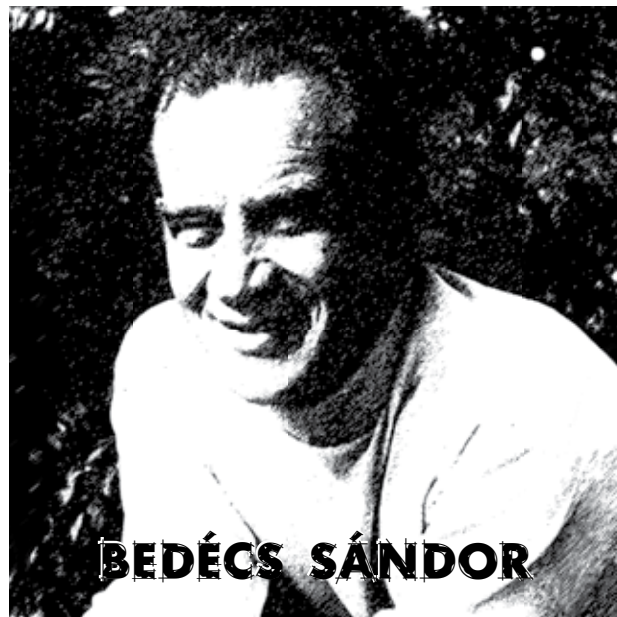
BEDÉCS SÁNDOR BELSŐÉPÍTÉS

A Magyar Építész Kamara Belsőépítészeti Tagozatának kiadványsorozata a Magyar Belsőépítészek, amelynek 5. könyve jelent meg most márciusban, mégpedig az 52 évesen elhunyt Bedécs Sándor belsőépítész munkásságát bemutató kötet a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően.

A Magyar Építész Kamara Belsőépítészeti Tagozata 2009-ben indította útjára a Magyar Belsőépítészek sorozatot. A sorozat célja az utókor számára megőrizni belsőépítész tervezők munkáit, életútját.

Eddig négy kötet jelent meg: Németh István (2009), Mikó Sándor (2011), Lőrinczi Edit (2015) és Fekete György (2018) belsőépítészekről.

A Bedécs Sándorról szóló kiadvány korlátozott példányszámban ingyenesen átvehető a MÉK Titkárságán.

BEDÉCS SÁNDOR

Ne vágj ki több fát!

alkus műanyag zsaluhéj

100%-ban famentes technológia

MEVA Zsalurendszerek Zrt. 1047 Budapest Labdarúgó u. 19. / Tel. +36 1 272-2222 / E-mail: info@meva.hu / www.meva.net

SZERELT KABIN RENDSZER, PARAVÁN FAL

ES-SV 28 wc válaszfal rendszer

ES-SV C13 szerelt válaszfal rendszer

ES-SZV 28 zuhany válaszfal elem

ES-PSV C10 pissoir paraván-fal

WC, öltöző fülke rendszer

Strapabíró és esztétikus, gyorsan kivitelezhető, költséghatékony megoldás. Alapanyaga 18/28 mm vastag tömör, sűrített forgácslap, kopásálló és könnyen tisztítható műgyanta felülettel. Az élék minden oldalon eloxált alumínium profillal zárva, ajtó falca a lágy záródás érdekében gumitömítéssel. Kilincs anyaga alapkivitelben eloxált alumínium, a lábak rozsdamentes acélból, padló egyenetlenségéhez állítható kivitelben készülnek.

Zuhany kabin

Magas minőségű, vízálló fülke rendszer. Zárt zuhanykabin kialakításához, illetve extrém páratartalmú helységekben wc vagy öltöző blokkok leválasztására is javasolt. Alapanyaga 12/13 mm vastag tömör „compact” műgyanta lap, mely elzárást nem igényel. Rozsdamentes vasalatokkal szerelve (rögzítő elemek, merevítések, fogantyúk, pántok, lábak).

Zuhany válaszfal elem

Közösségi zuhanyzók térelválasztásához kínál gyors, professzionális de kedvező árú megoldást. Alapanyaga 28 mm vastag vízálló műanyag szendvicspanel lap, élei eloxált alumínium profillal zárva. Közvetlenül a zuhany tálcára helyezhető, vagy lábra is állítható. Standard méretű elemek készletről is elérhetők.

Pissoir paraván

Masszív, stabil, könnyen tisztítható térelválasztó elem, 12/13 mm vastag tömör „compact” műgyanta lap alapanyagból, rozsdamentes szerelvényekkel. Készülhet konzolos kialakítással, vagy lábra állított, padlóhoz rögzített kivitelben is.

Bello-Expert Kft.

H-2112 Veresegyház, Erkel Ferenc tér 1. www.kabinyar.hu info@belloexpert.hu

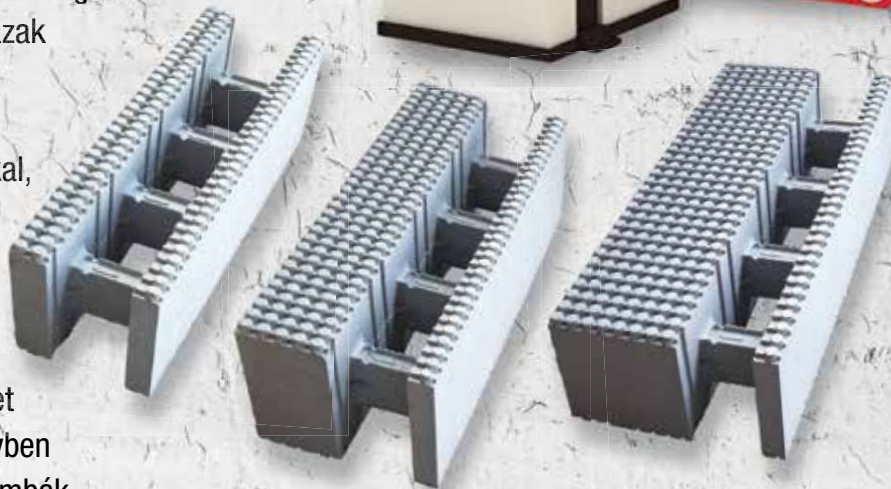

MINŐSÉGI TERMÉKEK. GARANCIA.

Közel nulla energiaigényű A+ energiasztályú passzívházak építési rendszere

- A 2020-as követelményeknek megfelelő technológia
- Energiatakarékos, közel nullás és passzívházak építőanyaga
- Költség-optimalizált tervezhetőség
- Teljes körű szakmai támogatás elemrajzokkal, műszaki specifikációkkal, segédletekkel
- Mintaelemek kihelyezése tervezőkhöz
- Szerződés alapján tervezői támogatás
- Tervrajz alapján díjmentes anyagszámolás
- Karcsúbb falak, nagyobb hasznos alapterület
- Egy munkafázissal falazás és szigetelés egyben
- Nincs páralecsapódás, nincsenek penészgombák

Bővebb információ: Thermo-Block Magyarország Kft.

www.thermo-block.hu • email: ertekesites@thermo-block.hu • Telefon: + 36 20 350 6750

 Schöck Isokorb®

A láthatatlan hőszigetelés

Schöck Isokorb®

Kecses, vékony erkélyvonalak hőhíd nélkül. A Schöck Isokorb® elem egyszerűen beépíthető, innovatív és időtálló megoldás. A rendszer elemeinek alkalmazásával csökkenthető a hővesztés és megelőzhető az esetleges épületkárok. További információért látogasson el a www.schoeck.hu oldalra.

Bauhaus 101

2019-ben ünnepeltük a Bauhaus 100. évfordulóját. Számtalan ehhez kötődő esemény volt szerte az országban és a világban. Sokan részt vettünk a hazai rendezvényeken és vélhetően sokan látogattunk meg külföldi, a Bauhauzhoz kötődő épületeket is. **Idén 101 éves a Bauhaus!**

A Bauhaus a 20. század első felének legjelentősebb művészeti intézménye, a konstruktív törekvések központja és gyűjtőhelye, amely a nevelési módszerek és az alkotó művészet megújítása révén vált kiemelkedő szerepűvé. Alapja a „Bauhaus-eszme”. Walter Gropius szerint felelet arra a kérdésre, milyen képzettségre van szüksége egy művésznek ahhoz, hogy el tudja foglalni helyét a (gép)ipari társadalomban.

A Bauhaus-eszme több, mint csupán az iskolát irányító célkitűzés. Évtizedekre szóló szellemi program, még William Morris-tól induló és a századfordulón kibomló művészeti törekvések összegezése, alkotó módszer és alkotói magatartás. A művészet és az ipar, a művészet és a technika közötti szakadékokat kívánta áthidalni. Egyszerre küzdött a művészet eszméjének fenntartásáért és a művészet korszerű eszközeinek a megtalálásáért. A formaképzés problémáit új módszerrel közelítette meg, felismerte, hogy a formálás, az anyagok, az alakítási módok, lehetőségek és a funkció, a rendeltetés követelményeinek megismeréséből, feltárából fakad. Az anyagok ismeretével és az azokban rejlő lehetőségek kutatásával új művészeti eszközöket adott tanítványai kezébe. Működésének későbbi szakaszában fokozódó szociális-társadalmi problémaérzékenység is jellemzi.

Fontos, hogy ismerjük a hazai példákat, de legalább ilyen fontos, hogy ellátogassuk a Bauhaus bölcsőjébe, megnézzük, megérezzük Weimart és Dessaut. Arra biztatunk mindenkit, hogy akár az Építész Továbbképző Nonprofit Kft. szervezésében, akár a területi kamarája szervezésében, akár csak saját maga, induljon el, ismerje meg testközelből ezt az eszmeiséget, ezeket a meghatározó épületeket!

Nem próbálkozunk azzal, hogy tudományos alaposan mutassuk be az épületeket, amelyeknek egyébként is komoly irodalma van, csupán kedvet akarunk adni ahhoz, hogy ezt az olvasó tegye meg az utazása előtt vagy után!

Weimarba menet látogassanak el Drezdában a **Deutsches Hygiene-Museum**ba. Az 1927 és 1930 között Wilhelm Kreis által tervezett múzeumépületet 2002 és 2010 között újították fel Peter Kulka tervei alapján. A rekonstrukció a klasszikus modern épület és az egyedi kortárs építészeti nyelv feszültségével teli, esztétikailag meggyőző párbeszéde lett.

Deutsches Hygiene-Museum

Utazzanak tovább Weimarba és nézzék meg a 2019-ben átadott új **Bauhaus Múzeumot!** Heike Hanada tervei szerint készült el az új Bauhaus Múzeum. A három évig tartó építési időszakot követően a múzeum a kortárs és a futurisztikus életmód egyik központi témája köré csoportosuló kiállítással nyitott, amely az iskola alapítója és a modernizmus egyik úttörője, Walter Gropius hagyatékához fűződik. A Bauhaus Múzeum a 20. század legbefolyásosabb művészeti iskolájának korai szakaszára összpontosít, bemutatja a világ legrégebbi Bauhaus-kollekciójának kincseit. Alapját az a Walter Gropius által örökölt hagyott 160 darabos (mára 13 ezerre duzzadt) kollektív képezi, melyet a művész Dessaubába költözését követően az államnak adományozott. Dessau és Weimar Bauhaus-helyszínei 1996 decemberében az UNESCO-világörökség részévé váltak. A gyűjteményen és annak jelen társadalmára gyakorolt hatásán öt szinten, 2000 négyzetméternyi területen elmélkedhetnek látogatók, nem elfeledkezve a karizmatikus belga tervező, a weimari iparművészeti, és művészeti iskolák alapítója, Henry van de Velde fontosságáról sem.

Bauhaus Múzeum

Járják be a **Bauhaus Universitát** épületegyüttesét, az épületet, ahol a Bauhaus nagyjai oktattak!

Bauhaus Universitát

Csodálkozzanak rá a **Haus am Horn** épületére, amely minden szempontból tükrözi a Bauhaus elveit!

Haus am Horn

Ezt követően irány Dessau, az ikonikus Bauhaus-épületek városa. Nézzék meg az új **Bauhaus Múzeumot**, amely a Bauhaus történetét mutatja be!

A művészetet és az iparművészetet egyesítő Bauhaus-bútoroktól használati tárgyakon át textilegig a modern dizájn megannyi klasszikus remekét teremtette meg és „a német történelem jó részéhez” tartozik. Azonban az irányzat nemcsak történelem, hanem a jelenkor része, ma is meghatározza, hogy „miként építünk és lakunk, és hogyan formáljuk meg világunkat” – mondta a német kancellár a megnyitón. Az új intézmény több kiállítóhelynél, a közös tanulás és a párbeszéd fóruma is egyben, és ezzel megtestesíti a Bauhaus fő gondolatát, „a jobb társadalom utópiáját”. Az 1500 m² alapterületű múzeumépület a „ház a házban” gondolat megvalósulása, az Addenda Architects nevű barcelonai iroda munkája. A múzeum egy téglalakú, sötét acéllemezekkel fedett zárt építmény, amely egy állványzaton fekszik egy emelet magasságban. A szinte lebegő építményt acélszerkezetes üveghéj veszi körül. A padlózattól a tetőig futó üveg a fényviszonyoktól függően a környezetet tükrözi vagy a kiállítótermek alatti tágas földszintet mutatja meg a külvilágnak.

A földszint szabadon látogatható, találkozóhelyként, rendezvények helyszínéül, fórumként és mindenekelőtt kortárs képzőművészeti tárlatok rendezésére szolgál. Az emeleten rendezett első kiállításon nagyjából 1000 tárgyon keresztül mutatják be a Bauhaus kialakulását és történetét.

Új Bauhaus Múzeum

Foglalkoztatási Hivatal

Látogassanak el az egyik legismertebb **Bauhaus-épületbe, a Főiskolára**, amit egyszerűen csak Bauhaus-épületnek neveznek!

Főiskola

Ezután sétáljanak el a közelben lévő **Meisterhäuser**-épületegyütteshez, melyek a nagyhírű tanárok lakóépületei voltak, és tükrözik mindazt, ami egy, a Bauhauzhoz kötődő lakóépületről eszünkbe juthat!

Meisterhäuser-épületegyüttes

Ezt követően pillantsanak rá a Gropius által tervezett **Foglalkoztatási Hivatal** épületére, majd a Georg Muche **Stahlhausra**.

Stahlhaus

Ezután jöjjenek haza, dolgozzák fel az élményeket, értsék meg a Bauhaus üzenetét, és építsék be az Önök által értékesnek ítélt gondolatokat a világlátásukba!

Mint ahogy ígértük, jelen cikk nem törekedett a felsorolt épületek építészettörténeti bemutatására, elemzésére. Ugyanakkor reméljük, hogy meghozta az étvágyukat, hogy utánaolvassanak, megnézzék őket. Ha a szó szoros értelmében is megjött az étvágyuk, akkor ne mulasszák el a sört, a peracet és a csülköt sem Németországban, hiszen a jó tervhez nemcsak építészeti világlátás, hanem megfelelően karbantartott test is kell!

Tutervai Máttyás

GY-M-S Megyei Építész Kamara

.....
otti
.....

KÜLÖNLEGES BURKOLATOK

.....
*Egyedi, Izzalmas,
Utánozhatatlan*
.....

BELTÉRI BURKOLATOK • JÁRÓLAPOK • TÉRKÖVEK
TERASZBURKOLATOK • FEDKÖVEK • LÉPCSŐLAPOK • KERTI KUTAK
KANDALLÓK • ÉPÜLETPLASZTIKAI ELEMÉK

BEMUTATÓTEREM

8000 Székesfehérvár, Sárkeresztúri út 14. • +36 70 866 8288 • +36 70 683 7027
info@ottiburkolat.hu • www.ottiburkolat.hu • www.facebook.com/ottiburkolat

Tervből kivitelezés van.

CONSTRUMA OTTHONTEREMTÉSI KIÁLLÍTÁSI CSOKOR

CONSTRUMA

39. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

**OTTHON
Design**

9. Otthonteremtési szakkiállítás

2020. június 10–14.

hungexpo

Szakmai regisztráció, MÉK tagoknak ingyenes belépővel:
www.construma.hu/epiteszkozlonny

Kiemelt médiapartner: **SZÉP HÁZAK**

Kiemelt partner:

